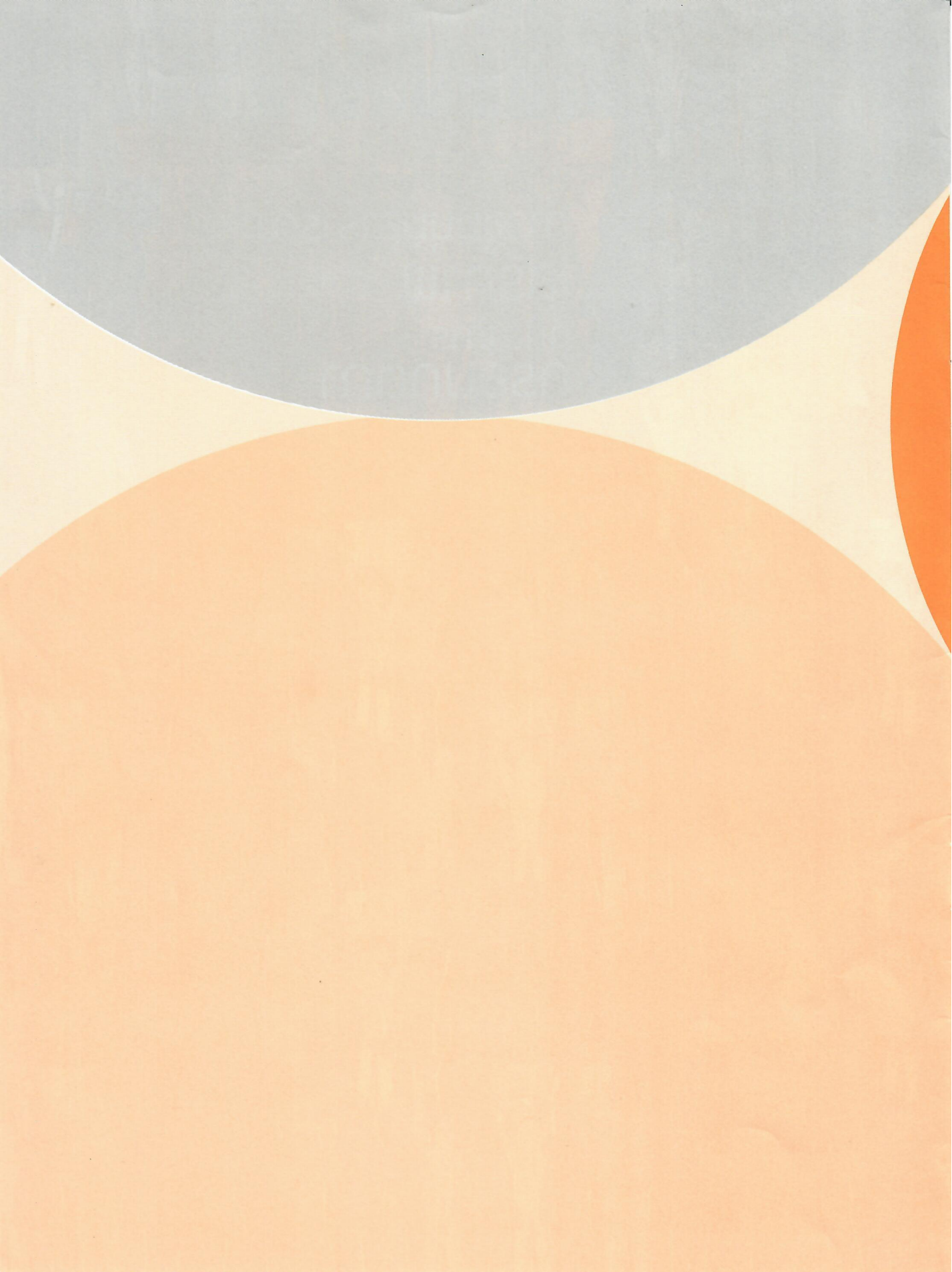


เวทีนโยบายสาธารณะ
การชุมนุมสาธารณะ :
เสรีภาพ
ที่ต้องการ
กรอบกติกา

วันศุกร์ที่ 12 กุมภาพันธ์ 2553

ณ ห้องประชุมแคทลียา โรงแรมรามารักษ์เดินส์ กรุงเทพฯ



เวทีนโยบายสาธารณะ

การประชุมสาธารณะ : เสรีภาพที่ต้องการกรอบกติกา

วันศุกร์ที่ 12 กุมภาพันธ์ 2553

ณ ห้องประชุมแคทลียา โรงแรมรามาคาร์เด็นส์ กรุงเทพฯ

จัดโดย
คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
ร่วมกับ
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
มูลนิธิสธารณสุขแห่งชาติ (มสช.)
และ
สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย



ความเป็นมาของการจัดเวทีนโยบายสาธารณะ

นายแพทย์ชูชัย ศุภวงศ์

กรรมการมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ

กรรมการปฏิรูปกฎหมาย

ประธานอนุกรรมการพิจารณากฎหมายว่าด้วยการชุมนุมในที่สาธารณะ



กราบเรียนท่านอาจารย์หมอประเวศ วะสี ประธานมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ ท่านอาจารย์ ดร.คณิต ฒ นคร ประธานกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ท่านอาจารย์อมรา พงศาพิชญ์ ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และท่านผู้มีเกียรติทุกท่านครับ

เวทีนโยบายสาธารณะในครั้งนี้มีที่มาจากการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 308 ได้บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายโดยมีศาสตราจารย์ ดร.คณิต ฒ นคร เป็นประธานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

มีหน้าที่หลักคือ ศึกษาและเสนอแนะการจัดทำกฎหมายที่จำเป็นต้องตราขึ้นเพื่ออำนวยการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และหน้าที่ในการจัดทำร่างกฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมาย

สำหรับเสรีภาพในการชุมนุมในที่สาธารณะเป็นเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่รัฐธรรมนูญของไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2489 จนถึงรัฐธรรมนูญปัจจุบันได้บัญญัติรับรองไว้ โดยปัจจุบันปรากฏอยู่ในมาตรา 63 ว่าบุคคลมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสากล ไม่ว่าจะเป็นปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ หรือกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองที่ประเทศไทยเป็นภาคี

ที่ผ่านมา ประเทศไทยใช้เสรีภาพในการชุมนุมมาโดยตลอด และมีความเข้มข้นมากขึ้นในระบอบหลังอย่างที่เราทราบกันดีตามการรายงานของสื่อต่างๆ ทั้งที่มาจากสาเหตุของความต้องการแสดงความเห็นทางการเมือง หรือการเรียกร้องขอความเป็นธรรมจากการถูกละเมิดสิทธิ หรือการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากกลไกของรัฐ รวมทั้งปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาปากท้องชาวบ้าน เช่น ราคาพืชผลตกต่ำ ประชาชนต้องชุมนุมเพราะเป็นเครื่องมือให้เขาได้ส่งเสียงถึงปัญหาความทุกข์ยากของเขา

เนื่องจากรัฐไม่มีกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการชุมนุมสาธารณะโดยเฉพาะ หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่จึงจำเป็นต้องนำกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์อื่น เช่น พ.ร.บ.รักษาความสะอาด พ.ร.บ.ควบคุมการโฆษณาด้วยเครื่องกระจายเสียง พ.ร.บ.จราจรทางบก มาบังคับใช้แทน ซึ่งอาจจะไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ประกอบกับคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อ 6 ตุลาคม 2552 รับหลักการร่าง พ.ร.บ.การชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ... ฉบับที่เสนอโดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และขณะนี้อยู่ระหว่างการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจึงได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายว่าด้วยการชุมนุมในที่สาธารณะ ซึ่งผมเป็นประธานในคณะอนุกรรมการ

ชุดนี้ มีองค์ประกอบที่หลากหลาย ทั้งนักวิชาการ ผู้นำการชุมนุม ผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจาก กอ.รมน. จากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สภานายความ เพื่อให้ความเห็นต่อร่าง พ.ร.บ.ว่าด้วยการชุมนุมฯ ฉบับของรัฐบาล

เพื่อให้เป็นไปด้วยความรอบคอบรัดกุม คณะกรรมการได้ใช้เวลาในการศึกษาและเอกสารทางวิชาการจำนวนมาก ไม่น้อย รวบรวมเอกสารจากต่างประเทศ เอกสารทางวิชาการคำพิพากษาตามที่ปรากฏในเอกสารประกอบการประชุม คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงได้ร่วมกับมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย จัดเวทีนโยบายสาธารณะ เรื่องการประชุมสาธารณะ : เสรีภาพที่ต้องการกรอบกติกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอหลักการและข้อเสนอแนะ ในการชุมนุม และบทบาทของรัฐในการคุ้มครองเสรีภาพของประชาชน เพื่อระดมความเห็นประสบการณ์ประชาชนผู้ใช้ สิทธิ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อคิดเห็นและเสนอแนะที่ได้มาประกอบการจัดทำความเห็น และข้อเสนอของ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

นี่คือความเป็นมาทั้งหมดที่มีการจัดเวทีนโยบายสาธารณะในวันนี้
ขอบคุณครับ



คำกล่าวเปิดและปาฐกถา

ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ฒ นคร

คณบดีคณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ และประธานกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

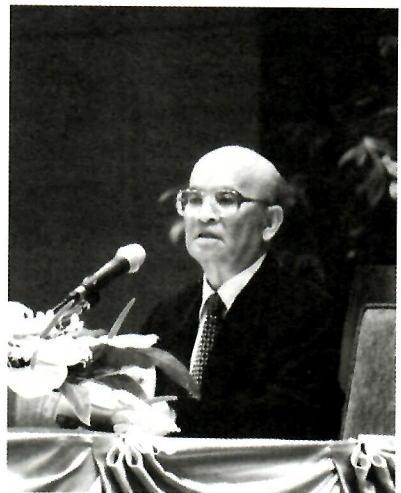
เรียนอาจารย์ประเวศ วะสี เรียนอาจารย์อมร และ
ท่านผู้મેื่อยกย่องที่เคารพทุกท่าน

ผมรู้สึกยินดีและเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้มาเป็นประธาน
เปิดการสัมมนาในวันนี้ ประเทศที่ปกครองโดยระบอบ
ประชาธิปไตยเสรีนิยม การชุมนุมสาธารณะโดยการเดินขบวน
ถือเป็นวิธีการแสดงความคิดเห็นของประชาชน การชุมนุมในที่
สาธารณะถือว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการแสดง
ความคิดเห็นของพลเมือง รัฐบาลของประเทศประชาธิปไตยไม่ได้มี
การลิดรอนสิทธิหรือจำกัดสิทธิของการชุมนุมประท้วง
เดินขบวนของประชาชนอันชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

สำหรับประเทศไทยของเรานั้น การชุมนุมสาธารณะ
โดยปราศจากอาวุธได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญตามที่
ท่านอาจารย์ชูชัยได้กล่าวมาแล้ว เป็นสิ่งที่เป็นไปตามกติกา
สากลว่าด้วยสิทธิพลเมือง เราเป็นประเทศหนึ่งที่เป็นภาคีโดยการภาคยานุวัติ เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ.
2539 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา

เสรีภาพในการชุมนุมนี้เป็นเครื่องมือที่สำคัญของประชาชนระดับล่างของสังคมไทยเรา ที่สะท้อนให้
เห็นปัญหาของคนที่มิต่อรัฐบาล ในอดีตที่ผ่านมา มีลักษณะเป็นการชุมนุมเพื่อเรียกร้องทางการเมือง เป็นการ
ชุมนุมเพื่อคัดค้านโครงการใหญ่ๆ ที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน การชุมนุมที่เกิดขึ้น
ตลอดมาทุกยุคทุกสมัยเป็นการชุมนุมเพื่อให้รัฐช่วยเหลือเกี่ยวกับปัญหาปากท้อง

ในช่วง 3-4 ปีหลัง การชุมนุมถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารความคิดของฝ่ายการเมืองต่อสังคมและ



เป็นเครื่องมือในการเรียกร้องต่อรัฐบาล จะเห็นว่าเสรีภาพสำคัญยิ่งในการแสดงออกทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เป็นวัฒนธรรมที่นำไปสู่รากฐานของประชาชนและนำไปสู่การเป็นนิติรัฐในที่สุด

อย่างไรก็ตาม เรายังไม่มีกฎหมายที่ชัดเจนต่อเรื่องนี้ เราก็นำกฎหมายอื่นมาใช้ในการดำเนินการ นำมาใช้เฉพาะเรื่องเสียมากกว่า กระบวนการเกี่ยวกับการตรากฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้ในขณะนั้นนั้น รัฐบาลได้รับดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2536 ในขณะนี้อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา สำหรับคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายพยายามศึกษาแนวทางกฎหมายต่างๆ ตามที่ได้แจกจ่ายไป อนุกรรมการก็คิดว่าน่าจะมีกฎหมายลักษณะนี้เกิดขึ้น หรืออาจจะไม่จำเป็นต้องมีก็ได้

วันนี้ ผมคิดว่าเรากำลังร่วมกันพิจารณาเรื่องที่สำคัญมาก เพราะกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะเป็นกฎหมายที่วางรากฐานบนความเป็นประชาธิปไตยของสังคม ประสิทธิภาพในการชุมนุมเป็นเสรีภาพขั้นพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตย เพราะฉะนั้น กฎหมายว่าด้วยการชุมนุมในที่สาธารณะที่เราจะมีในอนาคต ผมคิดว่าควรเป็นกฎหมายที่ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในสังคม ผมอยากจะเรียนว่าคนในสังคมไม่ว่าสังคมเราหรือสังคมไหนก็ตาม จะมีคนอยู่ 2 ประเภท ถ้าแบ่งเป็นหยาบๆ คือ คนที่มีความคิดในทางเสรีนิยมกับคนที่มีความคิดในทางอนุรักษนิยม อันนี้ก็ไม่เว้นในการผู้ถืออำนาจรัฐ

หากจะกล่าวเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันที่เราเข้าไปเกี่ยวข้องไม่ว่าเราจะตั้งใจหรือไม่ก็ตาม เราจะพบว่าได้เข้าไปเกี่ยวข้องในกฎหมายฉบับหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นใน 2 ข้อที่ผกกกล่าวมาได้ดี ก็คือ กฎหมายวิधिพิจารณาความอาญา ผมมีบทความ 2 เรื่องซึ่งเข้าใจว่าทางฝ่ายผู้จัดได้แจกจ่ายไปแล้ว ทั้ง 2 เรื่อง สะท้อนให้เห็นอำนาจรัฐได้เป็นอย่างดี

รัฐธรรมนูญปี 2540 ซึ่งผมได้มีส่วนเข้าไปช่วยยกร่าง ก็ได้วางบทเฉพาะกาลเกี่ยวกับการจับโดยศาลว่าให้แก้กฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญภายในกำหนด 5 ปี อันนี้ก็เป็นข้อต่อรองของทางตำรวจในขณะนั้น เพราะถ้ารัฐธรรมนูญประกาศใช้ทันทีก็อาจทำให้เขาไม่สะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ แต่การแก้ไขกฎหมายสำเร็จเกิดขึ้นเมื่อปี 2547 ซึ่งควรจะเกิดก่อนปี 2545 แล้วก่อนที่จะเกิดการแก้ไขกฎหมายปี 2547 ก็ได้สร้างความสับสนในบรรดาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการจับอย่างมาก ฝ่ายนิติบัญญัติเอง ผมก็รู้สึกว่ามันไม่ค่อยให้ความใส่ใจกับเรื่องนี้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าฝ่ายนิติบัญญัติของเราก็มีความคิดในทางอำนาจนิยมอยู่ไม่น้อย จึงไม่ยึดต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากนัก

การคุ้มครองสิทธิผ่านเครื่องมือทางกฎหมายที่เกิดขึ้นเมื่อปี 2547 สะท้อนให้เห็นว่าเป็นสิ่งที่มาโดยตรรกะ เทียบสุดท้าย ท่านก็จะทราบว่าสมัยที่เรายังมีตรรกะอยู่ ถ้าหมดเทียวนั้นเราก็คงได้เดินกลับบ้าน แต่อย่างไรก็ตาม ผมคิดว่าน่าจะเป็นโชคดีของประชาชนของบ้านเมืองเราหรือของประชาชนอย่างมหาศาลที่กฎหมายนี้ออกมาทันการณ์ ไม่เช่นนั้นแล้ว การจับการค้นก็จะกลับไปสู่ที่เดิม

แม้กฎหมายวิधिพิจารณาความอาญาในปัจจุบันที่ได้แก้กันก็มีความทันสมัยไม่แพ้กฎหมายวิधिพิจารณาความอาญาของประเทศใดในโลก แต่ความเข้าใจกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องคุ้มครองสิทธิของนักกฎหมายเรายังกระต่อนกระแต่นมาก จะเห็นได้ชัดจากการออกหมายค้นในเวลากลางคืนที่เกิดขึ้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแล้วไปยิงตู้เย็นชาวบ้านพังพินาศ

เมื่อไม่กี่วันนี้ ผมได้ดูรายการ ‘คุยกับแพะ’ ทางโทรทัศน์ ก็สะท้อนให้เห็นว่าการคุ้มครองสิทธิของเรา ยังห่างไกลมากทีเดียว กระบวนการยุติธรรมของเรายังไม่ค่อยทำงานตามหลักที่ถูกต้องทุกประการ หมอประเวศเคยพูดว่า สุขภาวะของมนุษย์เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ผมคิดว่าสุขภาวะของคนในสังคมเรายังน่าห่วงอยู่

ส่วนตัวผมคิดว่าการศึกษากฎหมายใดกฎหมายหนึ่งขึ้นใช้บังคับไม่ใช่เรื่องยาก นักกฎหมายเราเองได้รวดเร็วและเป็นไปได้ แต่การที่เราจะมีกฎหมายที่ดีและการบังคับใช้กฎหมายที่ดีให้ถูกหลักการ ผมคิดว่าเป็นเรื่องที่ยากยิ่งกว่าผมได้เรียนท่านว่าวันนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อสังคมของเรายิ่งยิ่ง หลังจากนั้นท่านจะได้ฟังปาฐกถาพิเศษจากท่านอาจารย์ประเวศ วะสี และจะมีการระดมความคิดจากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ศาตราจารย์พิเศษ สิทธิโชค ศรีเจริญ พลตำรวจโทเจตน์ มงคลหัตถ์ คุณจินตนา แก้วขาว คุณประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ ดร.จันทจิรา เอี่ยมมยุรา และสุดท้ายคงจะเป็นการสรุปโดยหมอซูซึ ศุภวงศ์

ผมขอเปิดเวทีนโยบายสาธารณะเรื่องการชุมนุมสาธารณะ : เสรีภาพที่ต้องการกรอบกติกา ผมขอให้การสัมมนาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ ขอบคุณมากครับ

ปาฐกถาพิเศษ

การประชุมสาธารณะ : เสรีภาพที่ต้องการกรอบกติกา

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี

ประธานมูลนิธิสาธารณะสุขแห่งชาติ



ท่านอาจารย์คณิต ท่านอาจารย์อมรา ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพครับ ในสังคมประชาธิปไตย การชุมนุมสาธารณะเป็นเรื่องปกติและเป็นเรื่องที่ดี เพื่อแสดงถึงเหตุผลแสดงถึงหลักการต่างๆ

ในประเทศประชาธิปไตยทุกแห่งก็มีการชุมนุม ในวอชิงตันบางครั้งคนมาเดินขบวนเป็นล้านคน ในปารีสมีคนออกมาเดินเป็นล้านคน ในเยอรมนีย้อนหลังไปสัก 10 ปี มีการทำร้ายคนต่างชาติ คนเยอรมันออกมาเดินเป็นแสนคน เพื่อแสดงให้เห็นว่าเยอรมันไม่ต้องการเป็นอย่างนี้ เพราะฉะนั้น เป็นเรื่องปกติเป็นเรื่องธรรมดาของระบอบประชาธิปไตย แต่เราอยากเห็นการชุมนุมนี้เป็นไปอย่างสันติและสร้างสรรค์ ผมเองคิดว่าเวลามีเรื่องเกิดขึ้น ไม่ใช่คนไทยเป็นคนไม่ดีหรือตำรวจเป็นคนไม่ดีหรือใครเป็นคนไม่ดี แต่คิดว่าเพราะเราขาดกรอบกติกา

ถ้าไปดูการเล่นฟุตบอลมันจะมีกรอบก็คือสนาม เล่นนอกกรอบไม่ได้ การเล่นฟุตบอลต้องมีกรอบ นอกจากกรอบต้องมีกติกา กติกาว่าคุณจะไปเตะคนไม่ได้ จะไปต่าเขาไม่ได้ จะไปถ่มน้ำลายรดเขาไม่ได้ เรียกว่ามีกติกา แล้วมีกลไก มีคนกำกับเส้น มีกรรมการคอยดูว่าเป็นไปตามกติกาหรือไม่ ถ้าไม่พอ เพราะกรรมการและคนกำกับเส้นอาจจะโกงได้ ก็จะมีคนดูซึ่งเข้าใจรอบกติกากลไกทั้งหมด กรรมการก็โกงไม่ได้ คนกำกับเส้นก็โกงไม่ได้

ถ้าเราลองคิดตามนี้ การชุมนุมสาธารณะ กรอบคืออะไร กติกาคืออะไร กลไกคืออะไร และมีสังคมเข้ามากำกับอีกทีเพื่อการชุมนุมจะได้เป็นไปอย่างสันติและสร้างสรรค์ เรื่องกรอบที่ชัดเจนบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญก็ควรมีสิทธิที่จะชุมนุมโดยสันติ ก็อาจจะต้องคิดไปในรายละเอียด ลองปรึกษากันดูว่ามันมีอะไรอื่นอีกไหม เกี่ยวกับสถานที่ พื้นที่มีหรือเปล่า พื้นที่ไหนชุมนุมได้ พื้นที่ไหนชุมนุมไม่ได้ หรืออะไรที่จะมากำหนดกรอบ กติกาก็ลองคิดลงไปในเรื่องละเอียดว่ากติกามันมีอะไรบ้าง

จริงๆ แล้วมีเครื่องมืออย่างหนึ่งแต่ปฏิบัติได้ยาก คือต้องใช้ความจริง แต่ในการชุมนุมมันมีการปลุกระดมใช้ความไม่จริง ร้อยแปดต่างๆ ใช้ใหม่ครับ ความจริงแล้ว นอกจากกติกาควรจะใช้ความจริง แต่จะทำได้หรือเปล่านั้นก็อีกเรื่องหนึ่ง แต่มีการปลุกระดมปลุกอารมณ์กัน พอมีอารมณ์แล้วมันไม่ต้องใช้ความรู้ ไม่ต้องใช้เหตุผล ก็อยากเรียนเสนอว่าจะทำได้มากน้อยแค่ไหน เพราะถ้าเราใช้ความไม่จริงแล้ว มันก็จะเกิดเรื่องต่อไปมากมาย ปัจจุบันมีการใช้ความไม่จริงเยอะมาก

พระพุทธเจ้าสอนตรงนี้ไว้ว่าจะทำอะไรต้องใช้หัวใจสุจริต วาสุจริตหมายถึง หนึ่ง ถ้าเป็นความจริง มีที่มาที่อ้างอิง สอง พูดเป็นปยวจา ไม่ใช่พูดคำพูดเสียสติ สาม พูดถูกกาลเทศะ สี่ พูดแล้วเกิดประโยชน์ ถึงเรียกว่าวาสุจริต ซึ่งทำยากมาก พูดแล้วเป็นความจริงหรือเปล่า พูดแล้วมีประโยชน์หรือเปล่า ผมอยากจะฝากประเด็นนี้ไว้ว่าทำได้มากน้อยแค่ไหนสังคมไทยต้องพยายาม สื่อมวลชนไทยต้องพยายาม เพราะการพูดจาแบบนี้ต้องใช้ความจริงแล้วมันจะดีขึ้นเยอะ ความไม่จริงต้องอย่าเอามาเผยแพร่ ถ้าใช้ความไม่จริงแล้วมันเข้าใจผิด มันเกิดอารมณ์ นำไปสู่ความรุนแรงต่างๆ ได้

ผมคิดว่าอย่างนี้ครับ กฎหมายที่เราจะต้องทำให้ดีที่สุด ผมคิดว่าต้องมาซักซ้อม คนที่ชุมนุมคนที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ตำรวจ นักวิชาการ สื่อมวลชนต้องมาร่วมทำกรอบกติกาและกลไก ก่อนที่มันจะมีเรื่อง ไม่ใช่ว่าทำหลังจากที่มันมีเรื่อง เหมือนการว่ายน้ำเราต้องว่ายน้ำเป็นก่อนเรือล่ม เรือล่มแล้วเราเพิ่งหัดว่ายน้ำมันไม่ทัน ผมเสนอมาหลายปีแล้ว แต่ไม่มีคนทำ ผมบอกมาซอกกันเสียก่อน เราเพื่อนคนไทยด้วยกันทั้งนั้น มาซอกด้วยกันเสียก่อน จะเสียอะไรก็เป็นเพื่อนมนุษย์กัน เราอาจขัดแย้ง

กันทางความคิด แต่จริงๆ ก็คือเพื่อนมนุษย์ มาชักซ้อมกันเสียก่อน เหมือนว่ายน้ำ พอเรือล่มจะได้ไม่ตาย อย่าไปหัดตอนเรือล่มแล้ว

ผมเสนอว่าจากนี้ต่อไปองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรเชิญฝ่ายต่างๆ มาชักซ้อมกัน เชิญผู้ชุมนุม ผู้เคยเดินขบวน เจ้าหน้าที่ต่างๆ สื่อมวลชน เอ็นจีโอ ร่วมมาทำให้ดีขึ้น ผมเสนอไว้ตรงนั้นว่า มาร่วมกันทำว่ากรอบว่าอย่างไร กติการันมีแค่ไหน แค่นั้นล้าเส้น แค่นั้นยังพอทนได้ มีไหม แค่นั้นถึงจุดที่ต้องยุติการชุมนุม แล้วการยุติกระบวนการมันเป็นอย่างไร จะได้รับมาช่วยกัน มิเช่นนั้นก็โทษกัน เอ็นจีโอโทษตำรวจ ตำรวจโทษเอ็นจีโอ จะมีกระบวนการอย่างไร เช่น ประกาศให้ทราบก่อน ลงรายละเอียดไปเลย มีการประกาศให้ทราบ มีการถ่ายรูปไว้ แล้วมีอะไรใช้ได้ อะไรใช้ไม่ได้ในการยุติการชุมนุม

แน่นอนว่าใช้ปืนไม่ได้ ใช้น้ำอาจจะใช้ได้ แก๊สน้ำตาใช้ได้หรือเปล่า ใช้แล้วใช้อย่างไร ต้องร่วมกันทำแล้วจะดีขึ้น ไม่อย่างนั้นจะลำบาก เจ้าหน้าที่ก็ลำบาก เขาต้องทำงาน ถ้าไม่ทำก็มีบทลงโทษ ถ้าเขาทำก็ถูกลงโทษ ฉะนั้นต้องช่วยกันทำให้มีรายละเอียดทั้งฝ่ายชุมนุมเอง ถ้ามันล้าเส้นก็ยุติการชุมนุม แล้วเจ้าหน้าที่ต้องทำอย่างไร ผู้ชุมนุมต้องเห็นด้วยว่าจะทำแบบนี้

แล้วกรรมการเป็นใคร ฟุตบอลมีการกรรมการ มีคนกำกับเส้น เราอาจต้องช่วยกันคิดตั้งแต่ตรงนี้ เมื่อตอนก่อนที่คุณทักษิณเป็นนายกฯ 3 วัน เราประชุมกันที่โรงแรมมิราเคิลในเรื่องสันติวิธี จำได้ว่าวันที่ 5 กุมภาพันธ์ ท่านจะเป็นนายกฯ วันที่ 8 หรือ 9 เราก็เชิญว่าที่นายกฯ มาร่วมคุยด้วยว่า ใครจะมาเป็นนายกฯ ต้องเผชิญกับเรื่องความขัดแย้ง จะได้รู้เรื่องสันติวิธี ผมยังบอกท่านว่าที่แคนาดา สภาแห่งรัฐชาติตั้ง Commissioner ซึ่งมีหน้าที่เชิญคู่ขัดแย้งมา เขาเคยมาแสดงให้เราดูนะครับ ยกของจริงมาให้เราดูเลย State Parliament เขาตั้งขึ้น เชิญคู่ขัดแย้ง คือ รัฐ เอ็นจีโอ ธุรกิจ ชาวบ้าน มาคุยเพื่อหาทางแก้ความขัดแย้ง มันต้องมีโจทย์กรรมการอย่างนี้ในทุกบอร์ด

บ้านเราเคยมีคณะกรรมการยุทธศาสตร์สันติวิธี ซึ่งเขาทำงานต่อเนื่องมาหลายปี มีคุณพิชัย รัตตกุล อาจารย์ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ อาจารย์มาร์ค ตามไท อาจารย์บัณฑิต อ่อนคำ อาจารย์โคทม อารียา พวกเขาทำงานต่อเนื่องหลายปีและจิตใจดี สันติจริงๆ รู้เรื่องต่างๆ ดี เมื่อตอนคุณทักษิณเป็นนายกฯ ใหม่ๆ ไม่กี่วัน ผมเสนอนายกฯ ตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์สันติวิธี ท่านก็ตั้งขึ้นมาแต่ไม่ได้สนใจ ต้องสนใจด้วย คณะนี้ยังทำงานอยู่ครับ ประชุมกันทุกเดือนที่ธรรมศาสตร์

ผมคิดว่า หนึ่ง เชิญเขามาทำงาน สอง เนื่องจากเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติได้ออกคำสั่งยุบคณะนี้ไป ทั้งๆ ที่นายกฯ เป็นผู้ตั้ง แล้วเลขาธิการมีสิทธิยุบหรือเปล่า แต่อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการชุดนี้ยังทำงานอยู่

เมื่อเร็ว ๆ นี้เขาก็เชิญคุณจรัส ดิษฐาภิรักษ์ มาคุย คณะทำงานยุทธศาสตร์สันติวิธีจะเข้ามาช่วยดูเรื่องนี้ ผมอยากฝากตรงนี้นะ หรือรัฐบาลอาจจะตั้ง ผมเสนอว่านายกฯ น่าจะตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์สันติวิธีแห่งชาติเข้ามาช่วยทำงาน เป็นข้อเสนอ ผมเลยว่านายกฯ ควรจะตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์สันติวิธีแห่งชาติ แล้วตอนนั้นเขาก็ทำงานกันอยู่และมีความชำนาญ รักสันติจริงๆ ควรจะตั้งคณะทำงานนี้ เขาจะได้เข้ามาช่วยทำงานเหมือนเป็นกรรมการในสนามฟุตบอล

เวลาเล่นฟุตบอล กรรมการอาจจะโง่ได้ โไลน์แมนอาจจะโง่ได้ ลูกออกว่าไม่ออก ลูกไม่ออกว่าออก แต่เรามีคนดูกำกับอีกชั้นหนึ่ง ในการชุมนุม สังคมต้องเข้ามาช่วยกำกับให้เป็นไปโดยสันติวิธีและสร้างสรรค์ สังคมจะกำกับอย่างไร กำกับโดยการสื่อสาร ฉะนั้น ก็เป็นอีกข้อเสนอ เรื่องการสื่อสารที่ดี สื่อสารที่ดีตามข้อเท็จจริง อย่าไปใส่อารมณ์ สื่อสารให้รู้ทั่วถึงกันจะช่วยลดความรุนแรง

ผมได้เห็นของจริงที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เมื่อครั้งที่นักศึกษาพม่ายึดสถานทูตและจับตัวประกันมีอาวุธด้วย ผมไปประชุมที่ศูนย์วัฒนธรรม รอตติมาก ก็ฟังวิทยุร่วมด้วยช่วยกัน เขาก็ไปสัมภาษณ์ สัมภาษณ์คนยึดด้วย สัมภาษณ์คนถูกยึดด้วย สัมภาษณ์รัฐมนตรีมหาดไทยตอนนั้นคุณสนั่น ขจรประศาสน์ เป็นรัฐมนตรี สัมภาษณ์อธิบดีตำรวจ ผมฟังดูก็เข้าที่ เพราะการสื่อสารมันเป็นวง คุณสนั่นก็พูดเข้ามาในวงว่า น้องอย่าใช้ความรุนแรงนะ อะไรประมาณนี้ แล้วมีตอนหนึ่งที่มีการเรียกร้องเฮลิคอปเตอร์ไปลงแต่ลงจอดไม่ได้ นักศึกษาก็นึกว่าถูกดัม การสื่อสารก็บอกว่ามันลงจอดไม่ได้พื้นมันจะ เขากำลังไปลงหาที่จอดอีกแห่งหนึ่ง เหตุการณ์ก็คลาคลง การสื่อสารให้รู้ความจริงอย่างทั่วถึงมันช่วยลดความรุนแรง ไม่อย่างนั้นความรู้สึกจะกระทบกันไม่เชื่อมโยงกัน

เมื่อตอนเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ หน่วยงาน ICJ (International Commission of Jurists) มาจากเจนีวา เขามาคุยกับผมที่ศิริราช คนที่มาเป็นคนอังกฤษ เขาบอกว่าเวลาเกิดความขัดแย้งเขามีเทคนิคแบบนี้ เขาเข้าไปคุยกับคน ก่อนที่เขาจะมาคุยกับผม เขาไปคุยกับคุณสุจินดา คราประยูร มาก่อนหน้านั้น การเข้าไปคุยกับฝ่ายที่ขัดแย้งอย่างรอบด้านทำให้ข้อมูลมันเดิน ก็จะช่วยลดความรุนแรงลง

เรื่องการสื่อสาร เราต้องคิดแล้ว ท่านนายกฯ ต้องคิด สมาคมนักข่าวต้องคิด ทำอย่างไรจะสื่อสารให้รู้ความจริง อย่าใส่อารมณ์แล้วพยายามให้ทุกคนได้สื่อสารโยงใยรับรู้ถึงกัน จะช่วยลดความรุนแรง การสื่อสารความจริงสู่สังคม วิทยุออก โทรทัศน์ออก สังคมก็จะเข้ามากำกับได้ใช้ไหมครับ ว่าใครถูกต้องใครไม่ถูกต้อง เหมือนคนดูฟุตบอลสามารถจะกำกับคนเล่น คนดูกำกับพฤติกรรมคนเล่น กำกับพฤติกรรมกรรมการ กำกับพฤติกรรมไลน์แมนด้วย ฉะนั้น ตรงนี้ผมอยากให้เราอย่าไปหยุดรอ อย่าไป



ถ้าไปดูการเล่นฟุตบอลมันจะมีกรอบก็คือสนาม
เล่นนอกกรอบไม่ได้ การเล่นฟุตบอลต้องมี
กรอบ นอกจากกรอบต้องมีกติกา กติกาว่า
คุณจะไปเตะคนไม่ได้ จะไปด่าเขาไม่ได้ จะไปถ่ม
น้ำลายรดเขาไม่ได้... ถ้าเราลองคิดตามนี้ การ
ชุมนุมสาธารณะ กรอบคืออย่างไร กติกาคือ
อย่างไร กลไกคืออย่างไร และมีสิ่งแวดล้อมมา
กำกับอีกทีเพื่อการชุมนุมจะได้เป็นไปอย่างสันติ
และสร้างสรรค์

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี
ประธานมูลนิธิสารานุกรมสุขแห่งชาติ

รอฟังต้องเอาไปเสนอนายกฯ ก่อน จึงจะมีกฎหมายได้

การที่เราเป็นเพื่อนคนไทยด้วยกัน จะเป็นเอ็นจีโอก็ดี เจ้าหน้าที่ตำรวจ นักวิชาการ ทุกคนมาชักชวน แล้วเอาใจเป็นตัวตั้ง
เอาใจนำ เราทุกคนเป็นเพื่อนมนุษย์กัน อย่าเอาความรู้นำ มันจะเห็นไม่ตรงกัน จะเกิดทิว เราถูกสอนมาว่าต้องใช้ความรู้นำ ซึ่ง
เราไม่เห็นด้วยในประสบการณ์ที่ผ่านมา ความรู้มันกลายเป็นทิวแล้วก็เถียงกันใหญ่ ต้องใช้ใจนำ ต้องมีคนช่วยจัดกระบวนการ
ตรงนี้ เอาฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งหมดมาคุยกันโดยใช้ใจ

เราอยากจะทำสิ่งดี ๆ ในบ้านเมืองของเรา เรื่องความคิดเห็นไม่ตรงกันนั้นไม่เป็นไร มันเป็นเรื่องธรรมชาติ ความคิดเห็นไม่ตรงกัน
ก็เป็นเพื่อนกันได้ ลูกแฝดไปโตเดียวกันก็ไม่เหมือนกัน ดีเอ็นเอเหมือนกันอย่างนายอินนายจันแต่ก็ต่างกัน คนหนึ่งชอบกินเหล้า
อีกคนไม่ชอบกิน คนหนึ่งกินคนหนึ่งก็เมาด้วยเพราะเลือดมันติดกัน

ฉะนั้น ไม่มีคนสองคนในโลกเหมือนกัน อย่าไปคิดว่าต้องเหมือนกัน แต่เราเป็นเพื่อนมนุษย์ แล้วเราต้องไปให้ถึง
ความจริงที่มันสูงกว่นั้น ความจริงที่สูงขึ้นไปกว่านั้นก็คือว่า คัดดีศรีคุณค่าความเป็นมนุษย์ของคนทุกคน ความเป็นเพื่อนมนุษย์กัน
ขึ้นไปสู่ความจริงสูงสุด คือความเป็นเพื่อนมนุษย์ เคารพในความเป็นมนุษย์ แล้วก็อย่างที่ผมว่า ช่วยกันลงรายละเอียดมากกว่าที่ผมพูด

หนึ่ง กรอบเป็นอย่างไร สอง กติกาเป็นอย่างไร ทุกฝ่ายตกลงร่วมกันหมด ทุกฝ่ายควรเห็นด้วยร่วมกันหมด วิธีการยุติการ
ชุมนุมต้องทำอะไร ก็ต้องเห็นด้วยร่วมกันหมด

สุดท้าย เราจะทำอะไรต่อไปหลังจากวันนี้ ก็มีหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แต่เรื่องสิทธิมนุษยชน
มันไม่ได้เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเพียงอย่างเดียว เรื่องสันติวิธีก็เกี่ยวข้อง ถ้ามีความรุนแรงมันก็จะเกิดสิทธิกันหมด
พวกสันติวิธีก็ต้องคิดว่าเอาหลายฝ่ายเข้ามาเป็นภาคี กรรมการสิทธิฯ อย่าทำคนเดียว เพราะมันโดดเดี่ยว ถ้าคนน้อยก็จะทำงานยาก
ทำเป็นภาคีกัน เข้ามาช่วยกันประคับประคอง เหมือนระบบร่างกายเราที่ไม่มีระบบใดในร่างกายที่ใช้ one pathway หรือเอกบท
มันใช้พหุบาทเสมอ (multiple pathway) ต้องช่วยกันเราจึงอยู่รอดได้ ไม่อย่างนั้นตายไปนานแล้ว อย่าใช้ one pathway เข้ามา
ประกอบกัน

เท่าที่ผมดู นอกจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ก็มีคณะกรรมการยุทธศาสตร์สันติวิธีแห่งชาติ สถาบันพระปกเกล้า
ตำรวจ สถาบันพัฒนาการเมือง กรมประชาสัมพันธ์ เพราะเราต้องการการสื่อสารด้วย สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่ง
ประเทศไทย ควรจะมีสมาคมวิทยุโทรทัศน์ไทยเข้ามาด้วย หรือว่าอะไรอื่น ๆ เข้ามา เสร็จประชุมวันนี้แล้วก็อย่ารอ ไม่ต้องรอ
กฎหมายออก กว่าจะออกดีกันตายหรือเปล่า เริ่มทำงานกันได้เลย

ผมเองก็ไม่ได้มีความรู้อะไร แต่รู้ว่าเพราะอะไรคนชอบเชิญมาเป็นพราหมณ์ทำพิธี ฉะนั้น พุดอะไรไปไม่ถูกต้องหรือ
ไม่ดีก็ขอประทานโทษด้วย

ขอบคุณมากครับ



เวทีสาธารณะระดมความเห็น

กรอบกติกาการชุมนุมสาธารณะที่สังคมไทยต้องการ

1. ศาสตราจารย์พิเศษ สิทธิโชค ศรีเจริญ กรรมการปฏิรูปกฎหมาย
2. พล.ต.ท.เจตน์ มงคลหัตถี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
3. นางจินตนา แก้วขาว ประธานกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านกรูด
4. นายประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ นายกสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย
5. ผศ.ดร.จันทจิรา เอี่ยมมยุรา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ดำเนินรายการ โดย นายแพทย์ชูชัย ศุภวงศ์

นพ.ชูชัย : ผมอยากจะเริ่มจากการนำเสนอของ ดร.จันทจิรา เป็นการเสนอร่างบันทึกความเห็นที่คณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายว่าด้วยการชุมนุมในที่สาธารณะ เป็นผู้ทำการศึกษามา ความเห็นนั้นเป็นความเห็นต่อร่างของรัฐบาล ในเอกสารจะมีเรื่องราวเหล่านี้ครบหมดแล้ว อาจารย์จันทจิราจะนำเสนอความเห็นที่มีต่อร่างของรัฐบาล หลังจากนั้นผู้ที่จะอภิปรายหลังจาก ดร.จันทจิรา ก็จะทำให้ความเห็นได้ทั้ง 2 ส่วน ทั้งส่วนร่างรัฐบาลและส่วนที่เรามีความเห็นต่อร่างรัฐบาล

อีกท่านจะเสนอประสบการณ์อย่างคุณจินตนา ว่าในช่วงที่ไม่มีกฎหมายท่านประสบความยากลำบากมาอย่างไร ทราบว่าตอนนี้ต้องอาศัยตำรวจคุ้มครองอยู่

ผมขออนุญาตเริ่มที่อาจารย์จันทจิรานำเสนอสาระสำคัญในหลายประเด็น

ขอเชิญอาจารย์จันทจิราครับ

ผศ.ดร.จันทจิรา : ขอบขอบคุณหมอชูชัย เรียนประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรียนประธานกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เรียนท่านผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน

ดิฉันทำหน้าที่เป็นตัวแทนของคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายว่าด้วยการชุมนุมในที่สาธารณะ เพื่อความรวดเร็ว ดิฉันทำพาวเวอร์พอยท์มา เพื่อกำกับประเด็นในการคุย และจะไปตามพาวเวอร์พอยท์

ดิฉันจะพูดถึง 5 หัวข้อซึ่งเป็นไปตามเนื้อหาของคณะอนุกรรมการฯ ประเด็นแรกจะพูดถึงความจำเป็นที่ต้องมีกฎหมายว่าด้วยการชุมนุม ซึ่งตรงนี้จะใช้เวลามากสักนิด ข้อที่สองจะพูดถึงวัตถุประสงค์ นิยามความหมายของกฎหมายอย่างรวดเร็ว ๆ แล้วมาส่วนที่ 3 กับ 4 คงเป็นหัวใจของการพิจารณาในวันนี้ คือเรื่องของสิทธิกับหน้าที่ของผู้จัดการชุมนุมและผู้นำการชุมนุม และอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และสุดท้ายคงจะดูเรื่องบทกำหนดโทษ ซึ่งในกฎหมายจะต้องมี



เรื่องของความจำเป็นที่จะต้องมีกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะในที่สาธารณะ ดิฉันอยากจะเริ่มจากคำถาม 2 คำถามว่า ในกรณีที่ประชาชนรู้สึกว่าเขาเป็นผู้ใช้เสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะ แต่ในขณะที่เจ้าหน้าที่รู้สึกว่าประชาชนกำลังทำผิดกฎหมายอยู่ อันนี้เป็นอย่างไรในกรณีที่ไม่มีกรอบการชุมนุม หรือในกรณีฝั่งของเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่รู้สึกว่าเขาปฏิบัติหน้าที่ แต่หลังการปฏิบัติหน้าที่เขากลับเป็นผู้กระทำผิดกฎหมายอาญาได้ ดิฉันอยากจะยกตัวอย่าง 2 กรณีเกี่ยวกับ 2 คำถามข้างต้น

กรณีทีหนึ่ง ขณะที่ประชาชนกำลังใช้เสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะ แต่ในสายตาของเจ้าหน้าที่พวกเขา กำลังทำผิดกฎหมายอาญาอยู่ กรณีนี้ชัดเจนมากเลย คือ กรณีที่ชาวอำเภอจะนะชุมนุมประท้วงโครงการก่อสร้างท่อส่งก๊าซของบริษัท ปตท. เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2545 ชาวอำเภอจะนะไปชุมนุมประท้วงรัฐบาลหน้าโรงแรมเจบี หาดใหญ่ แล้วเกิดการปะทะกัน มีบาดเจ็บทรัพย์สินเสียหาย มีผู้ชุมนุมถูกจับกุม 20 คน ดำเนินคดีทำร้ายร่างกายเจ้าหน้าที่ ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของบ้านเมือง ความผิดต่อร่างกายและทำให้เสียทรัพย์ นี่คือข้อหาที่พนักงานอัยการฟ้อง 20 ผู้ชุมนุม ซึ่งกลายเป็นจำเลย

ข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏว่าจำเลยใช้เสรีภาพในการชุมนุมเดินขบวนไปบนถนนสาธารณะ แต่ในสายตาของพนักงานอัยการฟ้องว่าผู้ชุมนุมเดินขบวนไปบนถนนสาธารณะเป็นการใช้ทางสาธารณะโดยไม่มีเหตุอันสมควร เป็นการมั่วสุมตั้งแต่ 10 คนขึ้นไปโดยมีอาวุธ คือ มีหนังสือ มีมิดพับ มีดปลายแหลม ไม้ไผ่ ไม้ท่อนซึ่งเลี่ยมปลายแหลม แล้วจำเลยยังหมั่นเวียนกันขึ้นไปปลุกระดมโดยอาศัยโครงการท่อส่งก๊าซไทย-มาเลเซียเป็นมูลเหตุแห่งข้อกล่าวอ้าง พูดปลุกระดมผ่านเครื่องขยายเสียงซึ่งใช้เครื่องปั่นไฟ ทำให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง

เรื่องนี้ดิฉันคัดลอกมาจากสำนวนของพนักงานอัยการ นี่คือการกระทำหนึ่ง ท่านจะเห็นว่าประชาชนใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุม แต่ว่าโดนฟ้องกรณีชุมนุมบนถนนสาธารณะและกลายเป็นเรื่องการเมืองมั่วสุมตั้งแต่ 10 คน ทำให้เกิดความวุ่นวายในสังคม

อีกกรณีคือเหตุการณ์เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2551 ที่ผ่านมา เราจะเห็นว่าในเหตุการณ์วันนั้นมีผู้ชุมนุมไปปิดล้อมหน้ารัฐสภา ไปประท้วงรัฐบาล ในวันนั้นก็เกิดการปะทะกัน เจ้าหน้าที่ได้รับคำสั่งให้ทำหน้าที่ควบคุมและสลายการชุมนุมของฝูงชน ในกรณีที่เรายังไม่มีกฎหมายกำหนดขอบเขตการกระทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ก็ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ต้องใช้กฎเกณฑ์แผนการของหน่วยงานที่เรารู้จักในนามแผนกรกฎ เป็นต้น ก็ปรากฏว่ามีคนบาดเจ็บล้มตาย เจ้าหน้าที่เองถูกดำเนินคดีอาญาและโทษทางวินัยร้ายแรง เราจะเห็นว่าในประเด็นแบบนี้ ผู้ที่ต้องทำหน้าที่ก็มีปัญหา และผู้ที่จะใช้สิทธิเสรีภาพก็มีปัญหาเช่นเดียวกัน

ความจริงรัฐธรรมนูญของเราบัญญัติเรื่องสิทธิเสรีภาพเรื่องการชุมนุมมาตั้งแต่รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2489 จนมาถึงฉบับปัจจุบัน ฉบับปัจจุบันอยู่ในมาตรา 63 ท่านก็จะเห็นว่ามาตรา 63 มี 2 วรรค วรรคแรก เป็นการคุ้มครองเสรีภาพของประชาชน

ที่จะได้ชุมนุมอย่างสงบและปราศจากอาวุธ แต่ท่านก็จะเห็นว่าในวรรค 2 ของมาตรา 63 ก็มีการจำกัดเสรีภาพได้ การจำกัดเสรีภาพในมาตรา 63 วรรค 2 บอกว่า จะกระทำได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะและเพื่อคุ้มครองความสงบของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ

เราจะเห็นว่ารัฐธรรมนูญ ด้านหนึ่งคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะในการชุมนุมสาธารณะ อีกด้านหนึ่งกำหนดหน้าที่ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่จะทำหน้าที่ในการคุ้มครองความสงบของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะซึ่งเป็นบุคคลที่สาม บุคคลที่สามเป็นคนที่ไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับการชุมนุมแต่จำเป็นต้องใช้ที่สาธารณะนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจก็มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองด้วย เพราะฉะนั้น เราจะเห็นว่ารัฐธรรมนูญกำหนดเรื่องเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะก็จริง แต่เสรีภาพนี้เป็นเสรีภาพที่ถูกจำกัดได้ โดยวรรค 2

ในวรรค 2 ถ้าเราจะดู ดิฉันเป็นนักกฎหมาย ขออนุญาตพูดในเชิงองค์ประกอบของกฎหมายของการจำกัดเสรีภาพสักเล็กน้อยเพื่อเป็นประเด็นในการอภิปรายในวันนี้ด้วย ในวรรค 2 เสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะอาจจะถูกจำกัด ถ้าเข้าองค์ประกอบ 2 ประการ หมายความว่า รัฐจะจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมของประชาชนจะต้องเข้าองค์ประกอบ 2 ประการนี้ก่อน

องค์ประกอบที่ 1 ดิฉันขอเรียกว่าองค์ประกอบด้านรูปแบบ หมายความว่า การจะจำกัดเสรีภาพได้จะต้องมีบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หมายความว่า ต้องเป็นบทบัญญัติระดับพระราชบัญญัติไม่ใช่กฎหมายอื่น

องค์ประกอบที่ 2 ดิฉันขอเรียกว่าเป็นองค์ประกอบด้านเนื้อหา หมายความว่า แม้รัฐบาลจะตรากฎหมายพระราชบัญญัติออกมาก็ตาม แต่กฎหมายที่จะจำกัดเสรีภาพการชุมนุมของประชาชนได้ จะต้องเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะตามที่มาตรา 63 วรรค 2 กำหนดไว้เท่านั้น และหมายความว่า ในกรณีการชุมนุมใช้ที่สาธารณะ การจำกัดเสรีภาพของประชาชนจำกัดเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนบุคคลที่สาม ซึ่งใช้ที่สาธารณะนั้น กฎหมายของต่างประเทศจะมีวัตถุประสงค์หนึ่งก็คือ เจ้าหน้าที่ย่อมมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยความมั่นคงของบ้านเมืองด้วย แต่ว่าในรัฐธรรมนูญของเราไม่ได้กำหนดหน้าที่นี้อะไร แต่โดยปกติเราจะเข้าใจกัน นอกจากเรื่องความสงบเรียบร้อยของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ รวมถึงความมั่นคงความเรียบร้อยของบ้านเมืองด้วย

ปัญหาก็คือว่า ในขณะที่เราไม่มีกฎหมายที่ว่านี้ จะทำอะไร ในเมื่อทุกวันนี้มีการชุมนุม ทุกวันเจ้าหน้าที่ต้องรักษาความสงบเรียบร้อย ทุกวันเจ้าหน้าที่ต้องคุ้มครองประโยชน์ของบุคคลที่สามที่จะใช้พื้นที่สาธารณะ เมื่อไม่มีกฎหมายที่จะใช้โดยตรงเจ้าหน้าที่ก็ต้องใช้กฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง เจ้าหน้าที่ก็จะปฏิเสธว่าไม่มีกฎหมายใช้ในการทำงานไม่ได้ ฉะนั้น ที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่จะใช้กฎหมายมาบังคับโดยอนุโลม ยกตัวอย่างเช่น พระราชบัญญัติจราจรทางบก พระราชบัญญัติทางหลวง พระราชบัญญัติสองฉบับนี้ห้ามไม่ให้มีการชุมนุมบนถนนหลวง หรือถนนสาธารณะ นอกจากได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าหน้าที่เสียก่อน

ทั้งหมดนี้ก็จะเห็นว่า ถ้าเราใช้กฎหมายนี้บังคับใช้การชุมนุม การชุมนุมจะเป็นไปไม่ได้จนกว่าจะได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ นอกจากนั้น ยังมีพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง

พระราชบัญญัติที่กล่าวมาทั้งหมด หลักการก็คือ ต้องขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่เสียก่อนจึงจะดำเนินการต่อได้ ซึ่งก็จะเห็นว่าไม่ใช่พระราชบัญญัติที่ถูกออกแบบมาเพื่อให้ประชาชนใช้เสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะ ซึ่งรัฐธรรมนูญคุ้มครองอยู่ตามมาตรา 63 วรรคแรก ฉะนั้น คณะอนุกรรมการฯ เห็นว่า ประเทศไทยควรมีพระราชบัญญัติการชุมนุมในที่สาธารณะ เพื่อกำหนดเนื้อหาใน 3 ส่วน พูดอีกแบบก็คือ พระราชบัญญัตินี้ควรทำหน้าที่ 3 ประการ

ประการที่ 1 เพื่อคุ้มครองเสรีภาพในการชุมนุมและเดินขบวนในที่สาธารณะ เพราะการชุมนุมที่จะได้ผลต้องเป็นการชุมนุมในที่สาธารณะแน่นอน ถ้าเป็นการชุมนุมในที่ส่วนตัว สังคมและรัฐบาลจะไม่ได้ยินเสียง ในขณะเดียวกัน เจ้าหน้าที่ต้องอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ชุมนุมด้วย เช่น จัดหาห้องน้ำหรือน้ำใช้ตามสมควร

ประการที่ 2 อันนี้เป็นข้อที่รัฐธรรมนูญกำหนด เจ้าหน้าที่มีหน้าที่คุ้มครองสิทธิของบุคคลที่สาม ในการใช้ที่สาธารณะนั้น

ประการที่ 3 เจ้าหน้าที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยไม่ให้เกิดการชุมนุมนั้นไปทำอันตรายต่อความมั่นคงของบ้านเมืองหรือไปทำอันตรายต่อบุคคลที่สามได้

มาถึงสาระสำคัญของตัวกฎหมายที่ว่านี้ ว่าควรจะมีอย่างไรบ้าง ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ ก็ได้พิจารณากัน ต้องออกตัวว่าไม่สามารถพิจารณาได้อย่างละเอียดครบถ้วนในรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่พิจารณาในประเด็นใหญ่ ๆ

ประเด็นแรกที่คณะอนุกรรมการฯ พิจารณาทำความเข้าใจกันก็คือว่า คำ 2 คำที่อยู่ในมาตรา 63 วรรค 2 ก็คือ ในกรณีการชุมนุมนั้นจะถูกจำกัดได้ จะต้องเป็นการชุมนุมสาธารณะในที่สาธารณะ คำว่า ‘ชุมนุมสาธารณะ’ หมายความว่าอย่างไร คณะอนุกรรมการฯ เห็นว่า การชุมนุมสาธารณะหมายถึงการชุมนุมที่บุคคลใด ๆ ก็ตาม ไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิก ไม่จำเป็นต้องมีคุณสมบัติพิเศษ เพียงแต่มีเจตจำนงต้องการหรือมีความเห็นพ้องต้องกันในเรื่องนั้น ๆ แล้วมาชุมนุมร่วมกัน กรณีอย่างนี้

เรียกว่าเป็นการชุมนุมสาธารณะ ซึ่งมีความต่างจากการชุมนุมของสมาคม มูลนิธิ หรือว่าองค์กรตามกฎหมายอื่นๆ เป็นการชุมนุมของผู้ที่อาจไม่รู้จักกันเลยแต่มีความเห็นในเรื่องนั้นๆ ตรงกัน

มีประเด็นในเรื่องของจำนวนผู้ชุมนุม คณะอนุกรรมการฯ ไปศึกษาจากกฎหมายต่างประเทศ เรื่องจำนวนผู้ชุมนุมสาธารณะ กฎหมายของออสเตรเลียกำหนดว่า การชุมนุมสาธารณะคือ การชุมนุมของผู้มีความเห็นร่วมกัน 3 คนขึ้นไป ในขณะที่กฎหมายของประเทศอังกฤษกำหนดว่า จะเป็นการชุมนุมสาธารณะเมื่อมีจำนวน 20 คนขึ้นไป เป็นต้น แล้วคณะอนุกรรมการฯ เห็นว่าอย่างไร เราเห็นว่าควรให้ตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป เป็นตัวเลขที่เหมาะสมที่จะเป็นการชุมนุมสาธารณะได้

มาถึงความหมายของคำว่า ‘การชุมนุมในที่สาธารณะ’ คำว่าที่สาธารณะหมายถึง การชุมนุมหรือการเดินขบวน ต้องรวมการเดินขบวนไปด้วย การชุมนุมหรือเดินขบวนในที่เปิดหรือว่าที่ที่ยินยอมให้ประชาชนเข้าไปใช้ได้หรือสัญจรได้ ไม่ว่าจะเป็นการเรียกเก็บค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม ถ้ามีลักษณะแบบนี้ พื้นที่นั้นก็จะเป็นพื้นที่สาธารณะ การชุมนุมในที่สาธารณะทุกแห่งในกฎหมายของต่างประเทศก็จะมีประเด็นหนึ่งที่เป็นหลักทั่วไป คือ มีพื้นที่บางพื้นที่ที่กฎหมายห้ามจัดการชุมนุม ในประเด็นนี้ทางคณะอนุกรรมการฯ เห็นว่า ถ้าเป็นที่ประทับของพระมหากษัตริย์ พระราชินี องค์รัชทายาท และสถานที่พักอาศัยของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ กรณีแบบนี้ควรห้ามการชุมนุมและห้ามในระยะที่คุ้มครองความสงบความเป็นอยู่ส่วนบุคคลได้พอสมควร ในพื้นที่แบบนี้จะมีรัศมี 500 เมตรจากอาคาร ห้ามการชุมนุม

นอกจากนี้ยังมีพื้นที่บางพื้นที่ที่มีความสำคัญในทางระหว่างประเทศ มีความสำคัญเพราะเป็นสถานที่ในทางการเมืองการปกครองที่สำคัญ หรือเป็นที่ที่ให้บริการสาธารณะที่สำคัญ กรณีแบบนี้ห้ามมีการปิดล้อมหรือขัดขวางการปฏิบัติงาน ห้ามขัดขวางการเข้าออกของพื้นที่นั้น เช่น ทำเนียบรัฐบาล อาคารรัฐสภา สถานทูต สนามบิน ท่าเรือ สถานีรถไฟ สถานีขนส่งทั้งหลาย

มาถึงเรื่องอำนาจหน้าที่หรือสิทธิของผู้นำการชุมนุม ในกฎหมายต่างประเทศ การชุมนุมสาธารณะในที่สาธารณะทุกกรณีจะต้องมีผู้จัดการชุมนุมหรือผู้นำการชุมนุมซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ตามกฎหมาย แล้วบุคคลกลุ่มนี้เป็นผู้รับผิดชอบผลของการชุมนุมนั้นด้วย ในแง่ของคุณสมบัติของผู้จัดการชุมนุมหรือผู้นำการชุมนุมนั้นเป็นสาระสำคัญ ในกรณีนี้ เราเห็นว่าควรมีวุฒิภาวะพอสมควร

คำถามคือ แล้วแบบไหนที่สังคมไทยเรียกว่าวุฒิภาวะ เราก็ไปดูว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งขั้นต่ำมีอายุเท่าไร ซึ่งพอที่จะมีสิทธิเสรีภาพทางการเมืองการปกครองได้ คณะอนุกรรมการฯ ก็มีความเห็นว่า ผู้จัดการชุมนุมหรือผู้นำการชุมนุมควรมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์และต้องมีสัญชาติไทย แต่ผู้ร่วมการชุมนุมไม่จำเป็นต้องมีคุณสมบัติพิเศษ จะเป็นทารกหรือเด็กอายุไม่กี่ขวบหรือคนชราก็ได้ไม่มีปัญหา

มาถึงหน้าที่ของผู้จัดการชุมนุม ผู้จัดการชุมนุมนั้นไม่ใช่ว่าคิดอยากจะทำชุมนุมหรือมีเรื่องที่ยอยากจะทำสื่อสารกับสังคมก็สามารถจะเรียกร้องมาชุมนุมในถนนสาธารณะได้ ในกฎหมายของต่างประเทศมีเรื่องของหน้าที่ สิ่งแรกที่จะจัดการชุมนุมสาธารณะในที่สาธารณะได้ ต้องแจ้งการชุมนุมนั้นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ คือ ตำรวจ การแจ้งนั้นปกติจะทำเป็นหนังสือแจ้งล่วงหน้า คณะอนุกรรมการฯ มีความเห็นว่าควรจะต้องแจ้งในเวลาไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง ถึง 72 ชั่วโมงล่วงหน้า แล้วแต่กรณี

‘แล้วแต่กรณี’ ในที่นี้หมายความว่า การชุมนุมนั้นเป็นการชุมนุมที่ไหน เป็นการชุมนุมด้วยจำนวนคนประมาณเท่าไร เป็นการชุมนุมที่ใช้อุปกรณ์ยานพาหนะจำนวนเท่าไร เพราะสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่จะทำให้เจ้าหน้าที่สามารถจัดพื้นที่ในกรณีที่พื้นที่นั้นเป็นพื้นที่สัญจรของประชาชนจำนวนมาก เพื่อให้ทุกคนได้ใช้พื้นที่ร่วมกันได้อย่างพอสมควร

การแจ้งล่วงหน้านี้ นอกจากให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยของทั้งผู้ชุมนุมและจัดพื้นที่ให้บุคคลที่สามแล้ว ก็ยังเพื่อให้การชุมนุมนั้นดำเนินไปด้วยความปลอดภัยทั้งแก่ผู้ชุมนุมเอง ไม่ใช่ว่าดีคืนดีมีระเบิดลงกลางที่ชุมนุมหรือผู้ชุมนุมไปทำร้ายร่างกายบุคคลภายนอก เป็นต้น

การชุมนุมที่ขบถด้วยกฎหมายก็คือ มีการแจ้งล่วงหน้า ผู้จัดการชุมนุมมีคุณสมบัติตามกฎหมาย ก็จะได้รับความปลอดภัยคุ้มครองตามกฎหมาย หมายความว่า เจ้าหน้าที่ก็จะทำหน้าที่อำนวยความสะดวก มีหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยของผู้ชุมนุม

มาถึงประเด็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ก็จะมีอำนาจและหน้าที่ในกรณีที่ประชาชนใช้เสรีภาพในการชุมนุม ในเรื่องของหน้าที่ การชุมนุมสาธารณะในความเห็นคณะอนุกรรมการฯ ผู้ชุมนุมไม่จำเป็นต้องขออนุญาตเป็นเพียงแต่ต้องการแจ้งเพื่อทราบ และแจ้งในเวลาล่วงหน้าอันสมควรเพื่อให้เจ้าหน้าที่เตรียมการจัดการดำเนินการให้เป็นที่ยอมรับ เป็นการแจ้งเพื่อให้รู้ทำงานไม่ใช่การแจ้งในความหมายของการขอเสรีภาพ

ในบางกรณี พนักงานเจ้าหน้าที่ควรมีอำนาจในการทำคำคัดค้านการชุมนุมได้ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เห็นว่าการชุมนุมนั้นจะมีผลกระทบต่อส่วนรวม เช่น ไปชุมนุมบนถนนสาธารณะ หรือชุมนุมในพื้นที่ทางเศรษฐกิจ อย่างกรณีนี้ เจ้าหน้าที่แม้ไม่ได้มีอำนาจอนุญาตการชุมนุมแต่ควรจะได้คัดค้านได้

การคัดค้านไม่ได้แปลว่าควรสำเร็จเสร็จที่เจ้าหน้าที่ เนื่องจากเจ้าหน้าที่เป็นเครื่องมือของฝ่ายบริหารก็คือรัฐบาล เพราะฉะนั้น การวินิจฉัยสุดท้ายว่าจะคัดค้านหรือไม่คัดค้านการใช้เสรีภาพของประชาชนควรจะเป็นอำนาจของฝ่ายบริหารคือ

นายกรัฐมนตรีเป็นผู้พิจารณาคัดค้านนั้น ซึ่งคัดค้านนั้นควรทำให้เสร็จก่อนจะเริ่มการชุมนุม ซึ่งควรมีกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน แต่คัดค้านของนายกรัฐมนตรีก็ไม่ได้แปลว่าเป็นที่สิ้นสุด ผู้ใช้เสรีภาพในการชุมนุมสามารถนำไปฟ้องศาลปกครองได้ให้บททวนในกรณีนี้ได้ด้วย

นอกจากอำนาจในการทำคัดค้าน เจ้าหน้าที่มีอำนาจในการสั่งห้ามการชุมนุม กรณีอย่างนี้ แม้ไม่ได้คัดค้านในตอนแรก แต่ถ้าต่อมาปรากฏข้อเท็จจริงจากสภาพการณ์ของผู้จัดการชุมนุม สภาพการณ์บ้านเมือง สภาพการณ์จากการข่าวของพนักงานเจ้าหน้าที่ว่า การชุมนุมจะเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของบ้านเมือง เจ้าหน้าที่มีอำนาจในการสั่งห้ามได้ แต่อำนาจห้ามก็เช่นเดียวกับอำนาจคัดค้าน ก็คือไม่ได้สิ้นสุดที่ฝ่ายเจ้าหน้าที่แต่ไปสิ้นสุดที่ฝ่ายบริหาร แล้วก็สามารถไปทบทวนที่ฝ่ายปกครองได้

นอกจากอำนาจในการคัดค้านแล้ว ยังมีอำนาจซึ่งดิฉันคิดว่าเป็นอำนาจที่สำคัญที่สุดในกฎหมายนี้ แล้วเป็นอำนาจที่รุนแรงที่สุดด้วย เพราะเป็นอำนาจในการทำลายเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะของประชาชน ก็คืออำนาจในการสั่งเลิกหรือยุติการชุมนุม หรือภาษาของนักหนังสือพิมพ์ ภาษาของคุณประสงค์บอกว่าการสลายการชุมนุมนั่นเอง

การสั่งให้เลิกหรือยุติการชุมนุมได้นั้นน่าจะเกิดขึ้นได้ในกรณีต่อไปนี้ ก็คือ การชุมนุมนั้นเป็นการชุมนุมในพื้นที่ที่ต้องห้ามตามกฎหมาย เป็นพื้นที่ที่ห้ามมีการจัดการชุมนุม หรือเมื่อมีการชุมนุมไปแล้ว ผู้จัดการชุมนุมไม่ควบคุมดูแลผู้เข้าร่วมการชุมนุม ในกรณีที่ผู้พูกพาอาวุธเข้ามาในที่ชุมนุม แล้วไม่ได้มีการห้ามปรามหรือดำเนินการให้บุคคลนั้นออกไปจากการชุมนุม หรือผู้จัดการชุมนุมนั้นส่งเสริมหรือยุยงให้มีการกระทำที่รุนแรงหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง หรือกรณีที่เจ้าหน้าที่เห็นเองว่าการชุมนุมนั้นจะเป็นอันตรายโดยตรงต่อราชอาณาจักรหรือความเรียบร้อยของบ้านเมือง กรณีอย่างนี้มีเหตุเพียงพอที่จะทำให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจทำลายเสรีภาพนี้ได้ แต่ก็ทั้งหมดทั้งปวง คำสั่งเหล่านี้ต้องไปสิ้นสุดที่นายกรัฐมนตรี และไปศาลปกครองได้เช่นเดียวกัน

มาถึงการปฏิบัติเล็กน้อย เมื่อเจ้าหน้าที่มีคำสั่งให้เลิกการชุมนุม ผู้ชุมนุมต้องออกไปจากสถานที่ แต่ถ้าผู้ชุมนุมฝ่าฝืน พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถทำหนังสือแจ้งให้ยุติการชุมนุมอีกครั้งหนึ่ง แต่ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนอีก ก็คงจะใช้มาตรการบังคับโดยตรงมาปกครอง ซึ่งกฎหมายนี้ควรกำหนดว่าการเลือกใช้มาตรการบังคับซึ่งหมายถึงการใช้กำลังบังคับทางกายภาพเข้าไปบังคับนั้น จะใช้ไล่ต้อน ใช้น้ำหรืออะไรก็ได้แล้วแต่ จะต้องเลือกมาตรการที่กระทบกระเทือนต่อผู้ชุมนุมน้อยที่สุดก่อนแล้วค่อยๆ เพิ่มระดับความเข้มข้นไปตามลำดับตามความจำเป็น

ในกรณีนี้ หลักทางกฎหมายปกครองอันหนึ่งก็จะถูกนำมาใช้ นั่นก็คือหลักที่เราเรียกว่า หลักความจำเป็น หลักความได้สัดส่วน หลักความพอสมควรแก่เหตุ หมายความว่า ไม่ว่ากรณีใดเจ้าหน้าที่จะเลือกใช้กำลังบังคับได้ ไม่ว่าจะใช้อุปกรณ์อย่างไร ใช้กำลังกายภาพอย่างไร จะต้องกระทำให้พอเหมาะพอควรตามความจำเป็นกับสภาพการข้อเท็จจริงในเวลานั้น

ข้อสำคัญก็คือห้ามใช้อาวุธปืนในการสลายหรือการยุติการชุมนุม เป็นเรื่องที่คณะอนุกรรมการฯ เห็นพ้องต้องกันว่าต้องเขียนห้ามอย่างชัดเจนในกฎหมายฉบับนี้

อย่างไรก็ตาม การสั่งห้ามการสั่งยุติการชุมนุมนั้นสามารถอุทธรณ์ได้ซึ่งเราได้พูดกันไปแล้ว

ประเด็นสุดท้าย ซึ่งดิฉันคิดว่าควรพิจารณาร่วมกันด้วย คือการลงโทษ ในความเห็นของคณะอนุกรรมการฯ การฝ่าฝืนกฎหมายการชุมนุมไม่ใช่เป็นการกระทำผิดทางอาญา ซึ่งจะมีโทษปรับหรือจำคุก เราคิดว่าการกระทำผิดฝ่าฝืนในกรณีอย่างนี้ควรเป็นโทษทางปกครอง เพราะเป็นการฝ่าฝืนคำสั่งการปกครองของเจ้าหน้าที่ เพราะฉะนั้น ในกฎหมายไม่ควรกำหนดโทษทางอาญาไว้ จะมีโทษทางอาญาได้เฉพาะประเด็นเดียว ในกรณีที่ผู้จัดการชุมนุมหรือผู้นำการชุมนุมไปตั้งอาสามัครรักษาความปลอดภัยในการชุมนุม ถ้าบุคคลเหล่านั้นตั้งใจจะฝ่าฝืนมาตรการซึ่งมีเจ้าหน้าที่ได้กำหนดไว้ หรือกฎหมายกำหนดไว้เพื่อรักษาความปลอดภัยของสาธารณะหรือรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง กรณีอย่างนี้ บุคคลทั้ง 3 ประเภทนี้อาจจะได้รับโทษทางอาญา เพราะว่าเป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบสูงทั้งความปลอดภัยต่อบ้านเมือง ทั้งต่อความปลอดภัยของสาธารณะชน โดยสรุป

ดิฉันขอกล่าวไว้เพียงเท่านี้ ขอขอบคุณค่ะ

นพ.ชูชัย : ขอบคุณอาจารย์จันทจิรา เวลาเกินไปพอสมควร ผมไม่สามารถที่จะหยุดได้ เพราะที่อาจารย์พูดเป็นสาระสำคัญทั้งสิ้น เราจะเห็นวาทะโลกต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมีมากมาย ไม่เชื่อว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจกับผู้ชุมนุมเท่านั้น แต่ยังมีบุคคลที่สาม ซึ่งไม่ได้เข้าร่วมชุมนุม แต่เขาต้องไม่ถูกกระทบเสรีภาพด้วย และที่สำคัญมีผู้บริหารระดับสูงคือนายกรัฐมนตรีเข้ามามีส่วนสำคัญว่าจะสั่งยกเลิกหรือไม่

แต่ที่สุดแล้วก็อยู่ที่ศาลปกครอง จะมาใช้อำนาจตามอำเภอใจไม่ได้ ประเด็นที่อาจารย์จันทจิราชี้และย้ำอยู่บ่อยๆ ว่า ไม่ว่ากรณีใด ๆ ไม่มีข้อยกเว้นนะครับ ห้ามใช้อาวุธปืนสลายการชุมนุมทั้งสิ้น อันนี้เป็นหัวใจสำคัญเลยนะครับ ถ้าจะใช้เพราะเจ้าหน้าที่บอกว่าผู้ชุมนุมใช้อาวุธปืน มันต้องยกเว้นกฎหมายต่อไป เช่น พ.ร.บ.ความมั่นคง พ.ร.บ.ในสภาวะฉุกเฉิน หรือประกาศกฎอัยการศึก คือสถานการณ์มันได้เปลี่ยนไปแล้วก็ต้องใช้เครื่องมือคนละชนิด

นี่เป็นสิ่งที่ต้องเฝ้าดูและตรวจสอบจากสังคม ท่านอาจารย์สิทธิโชค ศรีเจริญ ในฐานะท่านเป็นกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ท่านก็ติดตามเรื่องนี้โดยตลอด ท่านเห็นต่อร่างของคณะอนุกรรมการฯ น้อย่างไร และเห็นต่อร่างฯ รัฐบาล ที่เราจะเข้าไปมีส่วนกำหนดกรอบกติกาตรงนี้อย่างไร ขอเชิญครับ

ศาสตราจารย์พิเศษ สิทธิโชค : ก่อนอื่นต้องทำความเข้าใจว่า ร่างที่อยู่ในเอกสารที่แจกเป็นร่างที่รัฐเสนอ โดยมีสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นผู้ร่างขึ้น และผ่านการพิจารณาในวาระที่ 2 แล้ว

ซึ่งการที่เราออกมาเปิดเวทีครั้งแรกในวันนี้ จริงๆ แล้วเราก็ไม่ค่อยเห็นด้วยกับร่างของรัฐบาลสักเท่าไร และก็มีความคิดเห็นเป็นอิสระของเราเองว่า ร่างตัวนี้อาจดูแข็งกร้าว ดังนั้น เราอยากมีร่างของเราเองเสนอเข้าไปเหมือนกัน เนื่องจากกฎหมายตัวนี้เป็นกฎหมายสำคัญ ซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนในภาพรวม ทั้งในรูปธรรมและนามธรรม

การประชุมในที่สาธารณะ มีลักษณะที่หลากหลาย ไม่ใช่เรื่องการเมืองอย่างเดียว มีทั้งเรื่องของการเรียกร้องสิทธิประโยชน์อื่นอีกมากมาย เพราะฉะนั้น การรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน เป็นเรื่องจำเป็น เพื่อมาแจกจ่ายสังคมว่า เรา กำลังมองกรอบเรื่องนี้อย่างไร นี่คือการที่ผมอยากทราบเรียนเป็นเบื้องต้น

สิทธิเสรีภาพการประชุมที่เรากำลังพูดถึง เป็นเสรีภาพที่ต่อยอดมาจากการแสดงความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งรัฐธรรมนูญรับรองไว้ว่า เป็นเสรีภาพขั้นพื้นฐานของมนุษย์ 2 อย่างนี้มันจึงต้องไปด้วยกัน ขาดไม่ได้

มนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ มีสมองดี คิดเป็น ปากก็อยากพูด เมื่ออยากพูด พูดคนเดียวก็ไม่สนุก อยากพูดกับเพื่อนว่าสิ่งที่คิดถูกไหม พอมีคนเห็นด้วยก็เริ่มเป็นกลุ่ม พอความคิดนั้นมันไม่ตรงกับผู้ปกครอง หรือสภาวะแวดล้อม หรือบางสิ่งบางอย่างที่รับไม่ได้ มันก็กระเจาออกไป รวมเป็นกลุ่มของคนที่มีความคิดเดียวกันเข้ามา ถ้าการประชุมมีมากเข้า มันก็ส่งผลว่าสิ่งที่เราไม่เห็นด้วยมันควรเปลี่ยนแปลงไหม แก้ไขไหม นี่คือการพัฒนาของสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

เมื่อมีพลัง ก็ต้องอยู่ในกรอบ ไม่อย่างนั้นอาจเกิดอันตรายได้ ฉะนั้น กรอบที่เรากำลังพูดถึง ส่วนหนึ่งมาจากกรอบกฎหมาย อีกประเด็นคือมาจากกรอบวัฒนธรรมชุมชน

การประชุมสาธารณะ มิได้เกิดในกรุงเทพฯ อย่างเดียว ยกตัวอย่าง อาจเป็นการชุมนุมเรื่องพืชผลราคาตก แล้วขอให้ทางจังหวัดช่วยเหลือ ดังนั้น จึงอยากทราบเรียนให้มองอย่างรอบด้าน ถึงการประชุมที่ผู้เข้าร่วมเดือดร้อนจริงๆ และต้องทำเพื่อความอยู่รอด เพื่อประโยชน์ของชุมชนด้วย ผมคิดอย่างนั้น เป็นการชุมนุมในเชิงบวก นี่คือการที่เราต้องพิจารณาใส่ลงไปกฎหมาย

ผมเห็นด้วยกับการแบ่งประเภทการชุมนุมออกเป็น 2 ชนิด การชุมนุมธรรมดาตามวรรคหนึ่ง อันนี้กฎหมายไปวางกรอบไม่ได้ เพราะเป็นสิทธิในการชุมนุมของประชาชน ถ้าเป็นการชุมนุมโดยสงบ และปราศจากอาวุธ ตรงนี้ชัดเจน

แต่ถ้าเป็นการชุมนุมสาธารณะ หรือในที่สาธารณะ ซึ่งกระทบเสรีภาพของคนอื่น เช่น เรื่องที่ประชาชนต้องการใช้ที่ทางสาธารณะ ตรงนี้ควรจัดแบ่งอย่างไร ให้อยู่ร่วมกันได้ ไม่ทะเลาะกัน ไม่เกิดความเสียหายไปกระทบคนอื่น

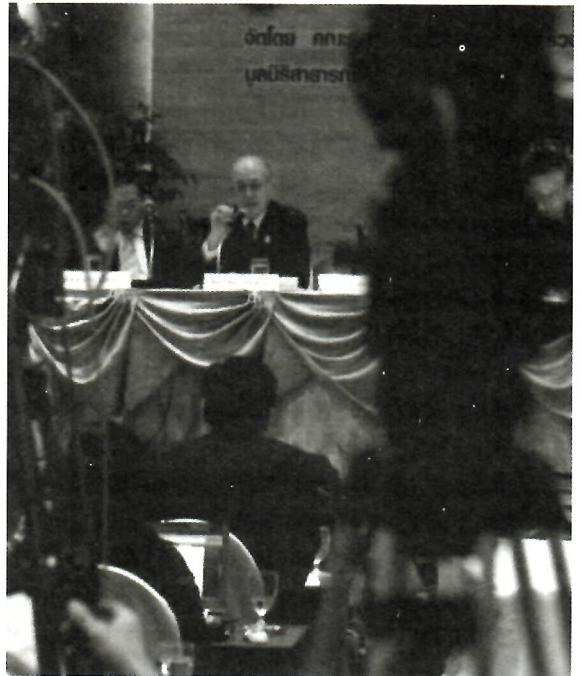
ฉะนั้น กรอบของเราต้องอำนวยความสะดวกทั้งผู้ชุมนุมสาธารณะ และผู้ใช้ที่สาธารณะ ตรงนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการทำงาน ว่าอะไรบ้าง สถานที่ใดบ้าง พื้นที่ใดบ้าง ห้ามการชุมนุม

ทุกคนยอมรับว่า ที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตรงนี้ต้องเว้น

สถานที่ที่เป็นที่ตั้งของอำนาจอธิปไตย ไม่ว่าจะเป็นรัฐสภา ทำเนียบรัฐบาล ตรงนี้ก็ไม่ต้องดเว้น เราควรสร้างให้เป็นจารีตประเพณี

อีกสถานที่ที่จะเกิดความเสียหายแก่บ้านเมือง คือที่เกี่ยวกับการเดินทาง ทั้งสนามบิน ท่าเรือ สถานีรถไฟ หรืออะไรก็ตามแต่ เพราะสถานที่เหล่านั้น มีคนเข้าไปใช้ในเชิงสาธารณะมาก กระทั่งต่อเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง ต้องจำกัดไว้

ประเด็นต่อมา การชุมนุม กินความหมายไปถึงการเดินทาง กฎหมายต้องขยายความไปถึงการเคลื่อนย้ายการชุมนุม



จากจุดหนึ่ง ไปยังอีกจุดหนึ่ง ซึ่งมันต้องใช้ทางสาธารณะ กระทั่งการใช้ทางหลวง กฎหมายต้องออกมาเป็นกลางๆ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ เข้าไปอำนวยความสะดวก แบ่งปันพื้นที่ให้ทั้ง 2 คู่กรณี สามารถชุมนุมได้ โดยผู้อื่นไม่เดือดร้อน

โดยสรุป กฎหมายฉบับนี้จึงต้องเป็นการอำนวยความสะดวกในการชุมนุม ทั้งนี้ แน่นอนว่า การชุมนุมมันอาจเกิดอารมณ์ขึ้น ซึ่งก็ต้องมีการรอบที่ถูกต้องตามกฎหมายมาครอบ สิ่งหนึ่งที่อยากจะกล่าวคือ กฎหมายตัวนี้ ต้องส่งเสริมให้เกิดเครื่องมือของรัฐที่เป็นสากล คือให้เจ้าหน้าที่ที่เข้าไปดูแล อำนวยความสะดวก ไม่ได้เกิดความเสียหายในการใช้ที่ใช้ทางสาธารณะ

เจ้าหน้าที่ต้องได้รับการฝึกฝน อบรม มีความเข้าใจจิตวิทยาชุมชน ต้องฝึกอบรมในเรื่องของการอดทนอดกลั้นจริงๆ แล้วต้องไม่พกอาวุธด้วย อย่างดีที่สุดคือไม้พลอง โล่ ไม่อย่างนั้นอาจถูกกล่าวหาเอาได้

ส่วนระดับความรุนแรงของการชุมนุมที่สูงขึ้นไป ผิดกฎหมาย แล้วต้องขอให้ยุติการชุมนุม ซึ่งผมไม่อยากจะใช้คำว่าสลาย เพราะรุนแรงเกินไป เหมือนใช้กำลังให้หยุด ซึ่งจริงๆ ต้องใช้วิธีที่สันติจริงๆ ถึงจะทำให้เจ้าหน้าที่เป็นที่รักของผู้ชุมนุม และประชาชนทั่วไป

ในเรื่องของแผนปฏิบัติการในการดูแลรักษากลุ่มผู้ชุมนุมก๊ดี หรือคนที่ไม่เกี่ยวข้องก๊ดี ต้องมีเป็นขั้นเป็นตอน วางแผนมาอย่างเป็นสากล ตรงนี้ รัฐต้องทำการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องมาโดยเฉพาะ มันถึงเวลาแล้ว ต้องศึกษาอย่างจริงจัง เพื่อจัดการกับการชุมนุม ที่นับวันจะรุนแรงมากขึ้น โดยไม่ใช้การบังคับหรือข่มขู่ในเชิงอำนาจ

ต่อไปเป็นเรื่องของอุปกรณ์ในการดูแลรักษาการชุมนุม ต้องเป็นมาตรฐานสากล ว่าใช้กันอย่างไร ยกตัวอย่างการใช้แก๊สน้ำตา จริงๆ ก็มีกันทั่วไป แต่อย่าไปเอาของจีนมา เพราะประเทศเขามีการสร้างอุปกรณ์ชนิดนี้ ไม่เหมือนกับประเทศที่เป็นประชาธิปไตยเต็มรูปแบบ จะมีการระเบิดในเชิงอาวุธด้วย เราจะซื้อ จะทำ ต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายและจิตใจ เพียงแต่ทำให้คนไม่อยากจะทนอยู่กับการชุมนุมนั้นได้

ถ้าทำได้ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะไม่ถูกมองว่าเป็นคนมาขัดขวางการชุมนุม แต่เป็นคนเข้ามาช่วยให้การชุมนุมเป็นไปตามกรอบกติกาที่เราต้องการกัน

ขอบคุณครับ

นพ.ชูชัย : สมอมนุชย์ถูกพัฒนาให้คิดในคุณค่าเชิงนามธรรม ต่างจากสัตว์ เราคิดถึงเรื่องสัญลักษณ์ด้านภาษาขึ้นมา ผมคิดว่า เราคิดเรื่องคุณค่าและเคารพในคุณค่าของสิ่งมีชีวิตอื่น สิ่งแวดล้อม เมื่ออยากพูด อยากรวมกลุ่ม มันต้องมีการบอกกติกา สนับสนุนให้เกิดการชุมนุมเพื่อแสดงความเห็น ครอบคลุมไปถึงเรื่องการเดินขบวน เคลื่อนย้าย ต่อไปผู้บัญชาการเจเนรัล จะพูดต่อเรามีความเห็นใจเจ้าหน้าที่ที่ไม่ได้ผ่านการฝึกอบรม ฝึกฝน อย่างประเทศเกาหลีใต้ ตำรวจมีความชำนาญสูงมาก ดูเหมือนแรงแต่ไม่รุนแรง มืออาชีพมาก เครื่องมือพร้อม มีแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน เชิญท่านผู้บัญชาการเจเนรัลครับ ในฐานะผู้ปฏิบัติมองกฎหมายนี้อย่างไร

พล.ต.ท.เจตน : แ่งหนึ่งคงมองในฐานะผู้ปฏิบัติ จากเอกสารที่แจกให้ ต้นร่างที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติเสนอไป มี 12 มาตรา โดยเจตนาของเรา ไม่อยากใช้อำนาจจะไร้จัดการการชุมนุม เราต้องการแค่รักษาความสงบตามกรอบ หรือให้ได้สัดส่วนกับการกระทำ พูดย่างๆ ทั้ง 3 ส่วน รัฐ ผู้ชุมนุม และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ต้องมีความสัมพันธ์กัน

สิ่งที่ผ่านมา ผู้ชุมนุมเดือดร้อน จึงมาชุมนุม เมื่อผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ ไม่สนองตอบ ไม่แก้ไข แล้วจะให้เขามานั่งสมาธิได้อย่างไร ความรุนแรงจึงต้องเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ สิ่งที่น่ากลัวต่อสายตาเราในช่วงที่ผ่านมา ต้องยอมรับว่าคนมันมากขึ้น รุนแรงขึ้น มีการตั้งการ์ด ซึ่งใครจะปฏิเสธก็เชิญ แต่มันมีจริง เอลวดหนามมาซึ่งนั่นคือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

ในขณะที่การชุมนุมก็มีอาวุธ มีการปิดบังอำพรางใบหน้า ใส่หมวกไหมพรม ตรงนี้ก็สามารถบอกได้ว่า การชุมนุมนั้นๆ มีอะไรแอบแฝงหรือไม่ นี่คือข้อเท็จจริงที่ผมกล่าวพูด

โดยเจตนาของเจ้าหน้าที่เอง ผมก็อยากชุมนุมอยู่เหมือนกัน แต่ผมเป็นพลเมืองชั้น 2 เพราะรัฐธรรมนูญจำกัดไว้ 3 เรื่อง คือ สมรรถภาพ วินัย และจรรยาบรรณ ผมคงไม่มีสิทธิเสมอเหมือนประชาชนทั่วไป ตำรวจทำงาน 24 ชั่วโมง ในขณะที่คนอื่นทำ 7-8 ชั่วโมง มีบางช่วงห้ามสาย ห้ามลา ห้ามขาด ห้ามตายด้วย นี่คือ



สภาพของเรา

ดังนั้น ตามร่างที่บอกว่า การชุมนุมคือการรวมตัว 10 คนขึ้นไป ผมไม่ได้คิดเอาเอง มันมีพื้นฐานมาจากกฎหมายอาญา มาตรา 215 คือให้มันสอดคล้องกับกฎหมายอื่น

ส่วนที่สาธารณะ ในมาตรา 63 วรรคแรกบอกว่า เสรีภาพคือการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ทำได้ตามสบาย แต่พอมาวรรค 2 ต้องดูดีๆ การจำกัดเสรีภาพของคนอื่นจะทำได้ เว้นเฉพาะการชุมนุมสาธารณะ เพื่อคุ้มครองความสงบของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะตามกฎหมายแพ่ง ตรงนี้ไม่ได้ขยายคำว่าที่สาธารณะ

ไม่ได้หมายความว่าไปถึงที่สาธารณะในกฎหมายอาญา ซึ่งรวมถึงที่ของเอกชนที่เปิดให้ใช้โดยอิสระ อย่างนั้นคุณจะไปชุมนุมในโรงแรม ส่งเสียงดัง ผมก็ไม่เกี่ยว เพราะไม่ได้รบกวนใคร หรือถ้ารัฐจัดไว้ ก็เชิญตามสบาย ไม่ต้องมาแจ้งเจ้าหน้าที่

ในร่างนี้ จึงจำกัดเพียงแค่ที่สาธารณะแท้ๆ ทุกคนมีสิทธิใช้ร่วมกัน จึงต้องถูกจำกัดไว้บางส่วน หมายความว่า คุณต้องไม่ไปรบกวนคนอื่นเกินสมควร อย่างถึงขนาดผมเดินทางไปไหนไม่ได้เลย นั่นคือสิ่งที่เราต้องมาคิด

ปัญหาอยู่ตรงที่ว่า เมื่อเกิดการชุมนุม เราจะจัดสัดส่วนอย่างไร ควบคุมอย่างไร ที่ไม่ให้กระทบสิทธิเสรีภาพของคนอื่น ในร่างของสำนักงานตำรวจแห่งชาติใช้คำว่าเกินสมควร สิ่งที่กรมตำรวจโดยผมอยากได้มากที่สุดเพียงประการเดียวคือ มาตรการสั่งให้เลิกการชุมนุม

ถ้าไม่ใช่สถานที่ที่จัดไว้ ขอให้แจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบ เพื่อที่เราจะได้ไปดูแลได้ ทั้งผู้ชุมนุม และประชาชนทั่วไป ไม่ได้เกี่ยวกับการที่จะไม่อนุญาต

ส่วนสถานที่บางส่วน เราก็ไม่ควรไปชุมนุม อย่างที่ได้เรียนกันไปแล้ว เราคงยอมรับกัน อีกส่วนคือ โรงพยาบาล คนเจ็บป่วย จะได้กลับบ้านไหมยังไม่รู้ ควรได้รับการรักษา อย่าไปส่งเสียงดัง อีกที่คือโรงเรียน อนาคตของชาติอยู่ตรงนั้น สถานที่อื่นๆ คงทำได้ เช่น รัฐสภา สถานีรถไฟ เพียงแต่อย่าบุกรุกเข้าไปข้างใน แสดงออกได้ อย่าปิดกั้น

เรื่องของผู้จัดการชุมนุม คงต้องมีการจัดการด้วย ดูแลผู้ชุมนุมของเราให้ได้ ให้อยู่ในความสงบ ในกรอบ กติกา อย่าเอาไอ้โม่งเข้ามา คลุมหน้าคลุมตา การชุมนุมโดยสงบแท้ๆ มันไม่ต้องมีการตีรกด เพราะคงไม่มีใครไปทำอะไร

ปัญหาคือ เมื่อการชุมนุมมันส่อไปในทางไม่สงบเรียบร้อย ถ้ามัวจะปล่อยให้ดำเนินต่อไปได้ไหม ต้องการอย่างนั้นไหม บานปลายเหวบ้านเหวเมือง ในมาตรการของรัฐเอง ก็มีหน้าที่ดูแล ฉะนั้น การดูแลจะอย่างไรให้ได้สัดส่วน ดังนั้นต้องให้อำนาจรัฐสั่งเลิกการชุมนุม ณ วันนั้นเองมีไหม ตอบว่ามี ตามกฎหมายอาญา มาตรา 215 ปัญหาคือเอามาใช้ในลักษณะนี้ไม่ได้ แคंपสั่งให้เลิก ทำอะไรไม่ได้ ผู้ชุมนุมเป็นหมื่น ซีนเข้าไปจับก็ตาย ไม่ไปรบกวนใคร ใครลากก็เชิญ แม้เป็นความผิดซึ่งหน้าก็จับไม่ได้

สิ่งที่ต้องการคือมาตรการ ไม่ได้หมายความว่าเราจะเอาระเบิดไปโยน เราคิดว่าต้องยอมรับได้ ไม่ทำร้ายใคร คือหนึ่ง เมื่อวันยาวเราก็ต้องประกาศก่อน ขอให้เลิก ถ้ายังไม่เลิก ก็ต้องแสดงอะไรบางอย่าง เช่น เอากำลังเจ้าหน้าที่มาให้เห็น ยังไม่เลิก ก็ใช้กำลังผลักดัน โดยไม่มีอาวุธ อย่างมากแค่ไล่ กระบอง

ถ้ายังไม่ออก ก็อาจใช้เครื่องเสียงรบกวน แต่ไม่เป็นอันตราย ถัดจากนั้นก็อาจใช้เครื่องฉีดน้ำ หลังจากนั้นก็อาจใช้แก๊สน้ำตาที่ได้มาตรฐาน ดำเนินการไปเป็นขั้นตอน ไม่มีอาวุธปืนหรือ บางครั้งที่เห็น มันคือเครื่องยิงแก๊สน้ำตา

ก่อนที่จะเข้าไป ตำรวจควรไปขออนุญาตศาลหรือไม่ ในร่างนั้นเป็นดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเหตุการณ์ มุมมองของผม ถูกแล้ว เพราะอยู่ในเหตุการณ์ ไม่อย่างนั้น ถ้าศาลไม่อนุญาตจะทำอย่างไร เหตุการณ์มันก็เกิดต่อไปเรื่อยบานปลาย มาอนุญาตตอนคนตายไปแล้ว

การใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ เขาเองต้องรับผิดชอบ มุมกลับ ถ้าศาลอนุญาตแล้ว มันจะเดินหน้าได้เต็มที่

ผมขอยืนยันว่า สิ่งที่ตำรวจต้องการมากที่สุดคือ มาตรการให้เลิกเมื่อมีเหตุการณ์ไม่สมควรเกิดขึ้น และดำเนินไปอย่างมีขั้นตอน ประกาศต่อสาธารณชน ถ้าไม่ทำตาม ก็ต้องรับผิดชอบด้วย

นพ.ชูชัย : ท่านเปิดใจพูดเลย ความจริงมีข้อเท็จจริงมากกว่านี้ แต่ประเด็นสำคัญคือ ท่านเห็นควรให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือตำรวจ มีอำนาจในการสั่งเลิกชุมนุม เพราะถ้าใช้กลไกอื่น อาจไม่ทันการณ์ รวมถึงเสนอพื้นที่เพิ่มในการสั่งห้ามชุมนุมเด็ดขาดอย่าง โรงพยาบาล โรงเรียน

มาฟังคุณจินตนาว่ายอมรับได้ไหม ในฐานะผู้ชุมนุมจนแทบเอาชีวิตไม่รอด เชิญคุณจินตนา แก้วขาว ครับ

จินตนา : กราบสวัสดิ์ท่านผู้ร่วมบนเวทีนะคะ ก่อนอื่นเท่าที่ฟังๆ ก็เหมือนเราหาไม้เรียวขนาดใหญ่ไล่ตีคนอายุเยอะๆ แล้วตีไม่ได้ ไม้เรียวอันนั้นเลยต้องเอามาตีเด็ก กำลังมองว่ามันจะออกมาในรูปนั้น วันนี้ก็ได้รับมอบหมายให้พูดเรื่องประสบการณ์...

นพ.ชูชัย : อยากให้ช่วยขยายความเรื่องไม้เรียวตีเด็กด้วยครับ

จินตนา : คือกฎหมายที่เรากำลังพูดถึงกันอยู่ ถ้าเสร็จแล้ว เราไม่สามารถไปบังคับหรือกำหนดทิศทางได้ เราก็คิดว่าคนนี้จะเมตตงั้นตรงนี้ เราก็รู้สึกว่าเขาหาของมาจัดการ 2 กลุ่ม แต่คิดว่าอย่างไรจัดการไม่ได้ และผลกระทบจะไปเกิดกับกลุ่มชาวบ้านเล็กๆ ที่ไม่มีปากมีเสียงไม่มีแบ็คอัพข้างหลัง แต่ทำงานคนละเนื้อ คนละชิ้น

ถึงหนูจะสู้มาหลายปีก็ตาม แต่ก็เหมือนเด็กเล็กๆ เพราะไม่ได้รู้จักใคร ไม่มีผู้หลักผู้ใหญ่อยู่เบื้องหลัง

นพ.ชูชัย : เพราะการชุมนุมของคุณจินตนา มาจากความเดือดร้อน ชุมนุมไม่ใหญ่

จินตนา : ใช่ค่ะ คือถ้าหนูชุมนุมไม่ได้ มันหมายถึงชีวิตหนูเลยนะ หมายถึงทรัพย์สิน ไม่เคยเรียกร้องค่าชดเชย หนูสู้จนโรงไฟฟ้าจบ สังคมยอมรับว่ารัฐบาลผิดพลาด ยอมล้างโครงการ ตอนนั้นหนูกลายเป็นพลเมืองที่ติดตามทวงถามที่ดินจน ป.ป.ช. ชี้มูลเอาผิดข้าราชการเยอะเยาะ วันนี้หนูกลับต้องอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่สามารถจะต่อสู้เพื่อสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตเราได้เลย นี่หนูถึงมองว่ามันเหมือนเราจะเอาไม้เรียวมาตีผู้ใหญ่ แต่ตีไม่ได้ สุดท้ายไปตีเด็ก

ในฐานะที่ชุมนุมในรอบที่ยังไม่มีคดีกา เป็นชาวบ้านจากประจวบคีรีขันธ์ หนูชุมนุมมา 13 ปี จากการต่อสู้เมื่อปี 40 ร่วมกับชาวบ้านประจวบเรื่องโรงไฟฟ้าถ่านหินบ่อนอกบ้านกรูด ในการชุมนุมหนูใช้ข้อเท็จจริงทั้งหมด ไม่มีเติมแต่ง ไม่มีโกหก เพราะพูดแล้วตรวจสอบได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องแหล่งอาหาร ที่เป็นแหล่งวางไข่ของปลาทุ เราพูดถึงวิถีชีวิตชุมชนชาวประมงที่ออกเรือหากิน การทำลายล้างชายหาดชายฝั่ง พูดถึงการทุจริตคอร์รัปชันซึ่งรู้กับทุนร่วมกันออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินมากมาย จนวันนี้นำมาสู่การเพิกถอนหลายร้อยไร่

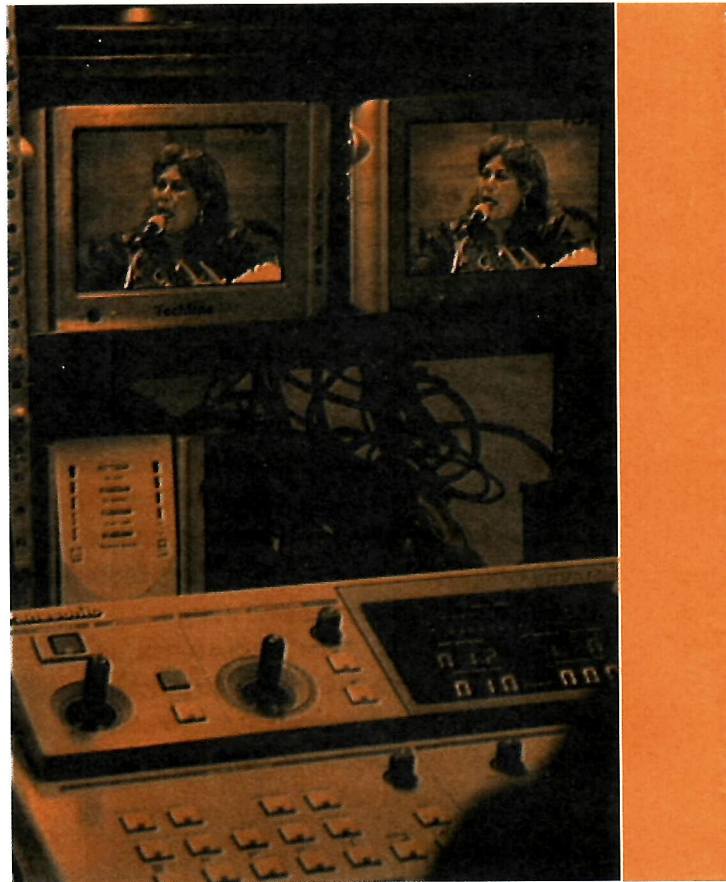
วันนี้ (12 กุมภาพันธ์ 2553) ล่าสุด ป.ป.ช. ชี้มูลให้เอาผิดเจ้าทำซึ่งกันเขตตัวเองให้ประโยชน์นายทุนไปหลายไร่ วันนี้พวกนั้นถูกคิดย้อนหลังไปแล้ว 10 ปี หนูฟ้องไปแล้ว 10 ปี

วันที่หนูลุกขึ้นต่อสู้กับนโยบายโครงสร้างรัฐ ซึ่งกำหนดให้มีโรงไฟฟ้าทั้งที่ไม่มีคามจำเป็น กำหนดให้มีโรงไฟฟ้าทั้งที่ภาวะเศรษฐกิจถดถอย ตอนนั้นหนูสู้ให้เกิดความเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย ทำให้ประจวบฯ ไม่ต้องสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินแล้วบ่อนให้กับสังคม แล้ววันนี้สังคมได้รับรู้ว่าโรงไฟฟ้าสำรองมันเกินจริง ประชาชนไม่ต้องเอาเงินตัวเองมาจ่าย นี่คือการชุมนุมสาธารณะทั้งหมดที่ไม่ได้ก่อความเดือดร้อนให้ใครเลย จะเห็นว่าสังคมยอมรับด้วยซ้ำ เราก็อยู่ในกติกาตลอด

ถึงแม้ว่าตำรวจจะไม่รักหนูเลย ตำรวจไม่เคยรักหนูเลยในการต่อสู้ แล้ววันนี้การชุมนุมที่ผ่านมา ต้องไปเจอโครงการขนาดใหญ่ ชายหาดทั้งประจวบคีรีขันธ์เลย คือแผนเขาเทิร์นชิบอร์ด การสร้างโรงไฟฟ้า โรงถลุง โรงไฟฟ้าชีวมวล เป็นสิบๆ โครงการ แม้แต่โรงปิโตรเคมีที่จะเกิดขึ้น ก็เลยต้องลุกขึ้นสู้อีกรอบหนึ่ง

มันก็ดำเนินไปด้วยดี จากประสบการณ์เดิมเราใช้วิธีบอกเล่าแก่สภให้สาธารณชนรับรู้ว่าการกำลังจะเจออะไร ผลกระทบอะไร สมบัติที่มีอยู่ของเราคืออะไร สิ่งแวดล้อมของเราคืออะไร ทำให้การต่อสู้ขยายวงกว้าง เชื่อมร้อยเป็นเครือข่ายทั้งจังหวัด แต่เรามีระเบียบ มีกรอบกติกา การต่อสู้ของเราแม้จะเสียเจริญ วัดอักษร แต่เราก็จะสู้ต่อไป

วันนี้เนื่องจากเราได้รวมตัวกันสู้ เราโดนคดีมากมาย จึงอยากยกตัวอย่างให้ฟัง (1 ใน 17 คดีที่เจอมา) 17 คดีถูกฟ้อง 5 คดี 1 ใน 17 คดี ชาวบ้านไปคัดค้านการขุดดินถมดิน ซึ่งโอเอียงไม่เห็นชอบ ตามหลักแล้วยังทำไม่ได้ แต่นายทุนก็ทำ เราก็เลยไป



ยื่นหนังสือที่ สผ. ว่าให้ทำหนังสือไปห้ามเลย ตอนนั้นเขาชุดไปได้ 2 วันแล้ว สผ. ก็ไม่ยอม ทำไม่ได้ ชาวบ้านก็เลยไปห้ามกันเอง ฝ่ายที่ชุดก็เอาผิดสปาร์ตมาเลย 40 เล่ม เราก็แจ้งตำรวจแต่มีตำรวจมาแค่ 6 คน พวกนั้นก็กินเหล้าแล้วว่าด่ากัน ชาวบ้านบอกตำรวจว่า 6 คนทำอะไรเขาไม่ได้หรอก พี่ชื่อกำลังเพิ่มเถอะ ปรากฏว่าชื่อกำลังเพิ่มเป็น 20 นายตั้งแถวหน้ากระดานเข้าไปจับอาวุธได้ 16 เล่ม ในขณะที่ชื่อกำลังอยู่ก็เห็นแล้วว่า เอามัดชุดตามแห่นบดบ้าง ชุดตามกอหญ้าบ้าง ชาวบ้านที่เห็นมิดชิดนอนอยู่ ก็ไปบอกตำรวจว่ามีอยู่ตรงไหน ตำรวจก็พาชื่อบอกให้ชาวบ้านช่วยกันหา พอชาวบ้านหาไม่เจอ ชุดสันติชนิมิตทหารก็บอกว่าถ่ายรูปหน่อย ผู้หญิงก็ถือมิดชิด 4 เล่ม ปรากฏว่า 12 คน โดนข้อหาบุกรุกพร้อมอาวุธ แล้วถามว่ากฎหมายการชุมนุมสาธารณะห้ามไปศาล แล้วจะทำอย่างไร

ผู้ต้องหา 12 คน ก็กิน 10 คนแล้ว ถ้าเกิดกรณีแบบนี้ขึ้นมาจะทำอย่างไร ต้องขออนุญาตไปศาล เรื่องแบบนี้เป็นเรื่องสำคัญว่า เราจะเอากรอบของคน 2 กลุ่มมาเป็นตัวตั้งแล้วทำให้คนอื่นเดือดร้อนหรือไม่ นี่คือเล่าให้ฟังถึงความจำเป็นที่ชัดเจนที่สุดให้เห็น

ถ้าชุมนุมไม่ได้ มันหมายถึง
ชีวิตหยุดชะงัก หมายถึงการ
ไม่เคยเรียกร้องค่าชดเชย
หนูสู้จนโรงไฟฟ้าจบ
ล้มคมยอมรับว่ารัฐบาลผิดพลาด
ยอมล้างโครงการ
ตอนนั้นหนูกลายเป็นพลเมืองดี
ที่ติดตามท้วงติงที่ดินจน ปปช.
ชี้มูลเอาผิดข้าราชการเยอะเยอะ
วันนี้หนูกลับตัวอยู่ใน
สถานการณ์ที่ไม่สามารถจะต่อสู้
เพื่อสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตเราได้เลย
นี่หนูก็มองว่ามันเหมือนเราจะเอา
ไม้เรียวมาตีผู้ใหญ่ แต่ตีไม่ได้
สุดท้ายไปตีเด็ก

นางจินตนา แก้วขาว

**ประธานกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมบ้านกรูด**

กรณีการชุมนุมของหนู หนูได้เรียกร้องต่อ อบต.แม่รำพึง ซึ่งเป็นพื้นที่
สร้างโรงเรียน วันที่ 19 ธันวาคม 2550 (คณะกรรมการสิทธิฯ นั่งอยู่ด้วยเป็น
พยานได้) ได้ยื่นขอต่อนายก อบต. ว่าจะเข้าไปยื่นหนังสือก่อนที่จะมีการขุดดิน
ถมดิน ว่าคัดค้าน ปรากฏว่าพอแจ้งแล้วเกิดอะไรขึ้น มีคน 200 กว่าคน คลุมไอ้โง่ง
(ไม่ใช่ผู้ชุมนุม ฝ่าย อบต. จัดหา) มาดักกร้อมีมีดมีเสียมเต็มเลย ตีพวกหนู 11 คน
บาดเจ็บสาหัส ไปร้องต่อกรรมการสิทธิฯ วันนี้ยังไม่มีใครผิดเลย ตกกลางคืนแล้ว
ไม่มีใครผิด นี่คือผลของการแจ้ง แจ้งให้ อบต. ทราบว่าเราจะชุมนุมแล้ว 11 คน
โดนตี ก็เลยไม่ทราบจะทำอย่างไร กฎหมายการชุมนุมออกมาแล้วพวกชาวบ้าน
อย่างหนูจะทำอย่างไร

นี่คือเรื่องจริงที่หนูพยายามจะบอกว่าให้ใช้กติกา แต่ถ้าคนอื่นไม่ใช้กติกา
การบอกว่าไม่ให้ปิดบังหน้าตาเห็นด้วย แต่บังคับใครได้ บังคับชาวบ้านได้
เพราะชาวบ้านไม่ทำอยู่แล้ว ชาวบ้านที่ต่อสู้เพื่อปากท้อง เพื่อสิ่งแวดล้อม เพื่อ
วิถีชีวิตไม่ทำอยู่แล้ว

เมื่อวานขึ้นมาที่ ป.ป.ช. ไม่มีใครสนใจเลย พาพี่น้องมายื่นหนังสืออนุกรร
ปาสงวน ปรากฏว่าชาวออกมาว่านางจินตนาว่าชาวบ้านมายื่น ถ้าเราจะเรียก
ใครว่าเป็นผู้จัดการชุมนุม หนูก็เป็นอีกแล้ว ทั้งที่ไม่ใช่เลย อย่างนี้เราจะเอา
กรอบไหนมาวัดว่าใครเป็นผู้จัดการการชุมนุม หนังสือพิมพ์และสื่อก็ลงไปแล้ว
ขอประทานโทษไม่ได้ตำหนินะ แต่พยายามชี้ให้เห็นว่าการตั้งคำถามผู้จัดการชุมนุม
เอาตรงไหนวัด

อย่างชาวบ้านเดือดร้อน เขาเห็นว่าหนูประสานกับ ป.ป.ช. เพราะหนูเอา
เรื่องเข้า ป.ป.ช. บ่อย ก็มาขอให้ช่วยประสานให้หน่อย แต่พอประสาน ป.ป.ช.
ให้ข่าวก็ออกมาว่าหนูเป็นคนยื่นเรื่อง มันก็ตี ไม่เป็นไรหรอก เป็นการรักษาสัมพันธภาพ
แต่ปัญหาที่กลายเป็นผู้จัดการการชุมนุมหรือเปล่า ถ้าเกิดอะไรขึ้น ดังนั้น
ลักษณะอย่างนี้ เราจะบอกว่าให้อยู่ในกรอบกติกา แต่มันไม่สมมูลกับชาวบ้าน
ที่ต้องลุกขึ้นมาเรียกร้อง แล้วไม่ได้คิดจะไปเปลี่ยนแปลงการปกครอง แค่นี้
วิถีชีวิตเรตขึ้น

แล้วบอกให้ขออนุญาต แต่ตำรวจบ้านหนูก็มีรถวิ่งเหล็ก เขาเป็นเจ้าของรถดั้มพ์ รถเครน หนูยื่นเรื่องกรรมการสิทธิฯ
ให้เลขาฯ โทรหาหนูให้ไปถ่ายรูปรถเหล็กมาให้ดู แต่ถ้าหนูถ่ายได้จะเอาไปยื่นทำไมละ แล้วอย่างนี้ก็คือเรื่องจริง หนูจะขออนุญาต
ว่าจะขอชุมนุมประท้วงโรงเหล็ก แล้วมันจะได้ไหม ฉะนั้น การขออนุญาตเราต้องดูกลไกต่างๆ ผลกระทบ ปัญหาในพื้นที่ มันไม่
สามารถใช้กรอบอันเดียวกันได้ทุกที่

พวกชาวบ้านไม่เคยคิดเปลี่ยนแปลงการปกครองเลย ไม่เคยคิดชุมนุมเกิน 2 ชั่วโมงด้วย แต่ถามว่าใครบังคับผู้ว่าฯ ได้
ถ้าในกฎหมายบอกว่า ถ้าประชาชนยื่นจดหมายผู้ว่าฯ ต้องมารับ ถ้าไม่มาถือว่าผิดกฎหมาย นี่หนูว่าดีนะ หนูจะได้ไปคนเดียว
แล้วก็ไม่มีใครสนใจจริงๆ ไปน้อยหรือไปเกิน 500 ก็ไม่มีใครสนใจ

อย่างการขออนุญาตชุมนุม หนูจะขออนุญาตใคร ขอชุมนุมในพื้นที่สาธารณะต้องขอ อบต. แต่ อบต. พวกใคร อบต. คือ
กลุ่มที่รับเหมาถมดินทั้งหมด เขาจะอยากพบพวกเราไหม หนูก็คิดว่าต้องเป็นธรรมกับพวกหนูด้วย หนูก็เข้าใจความคิดของ

ทุกท่านว่าอยากแก้ปัญหาบ้านเมือง แต่ต้องเคารพความคิดเห็นของชาวบ้านที่ต้องการรักษาบ้านเมืองเหมือนกัน

วันนี้หนูโดนลงขันมา ต้องขอขอบคุณนายตำรวจในพื้นที่ประจวบคีรีขันธ์ที่ให้หนูใช้รถ ได้รับการดูแลจากตำรวจ

อย่างที่ตำรวจบอกว่ามีการตั้งการ์ด บางทีก็ต้องดูวัตถุประสงคืเพราะบางทีการ์ดตั้งขึ้นเพื่อรักษาความปลอดภัย อย่างตัวหนูก็มีการ์ด เพราะถ้าไม่มีก็ตายเหมือนกัน

ฉะนั้น ในส่วนของชาวบ้านก็ไม่ได้มีอาวุธ แล้วก็สรุปไม่ได้ว่าการมีการ์ดนั้นผิดหรือถูก แต่พวกหนูก็สู้เพื่อทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ไม่เคยคิดจะละเมิดหรือยุ่งเกี่ยวกับใคร แต่เวลาโดนยิงโดนคนเดียวนะคะ ไม่ได้โดนถล่มทั้งกอง เวลาคนลุกขึ้นสู้เพื่อทรัพยากรตายคนเดียว ไม่ได้ตายเป็นหมู่ ดังนั้น ก็ต้องเลือกวิถีชีวิตที่จะอยู่รอด

การชุมนุมที่ผ่านมาก็เรียกร้องตามระบอบประชาธิปไตย เอาวิถีชีวิต ผลกระทบในพื้นที่เป็นตัวตั้ง ไม่ได้รักษาพื้นที่ของคนคนเดียว แต่เป็นพื้นที่สาธารณะ รักษาสังคมสาธารณะด้วย แล้วทีนี้ถ้าจะชุมนุมต้องแจ้งตำรวจก่อน แล้วถ้าเขาบอกไม่ได้ วันนี้มีคนใช้สถานที่ จะมีคนใช้จริงไม่จริงไม่รู้ หรือถ้าเขาบอกว่าการชุมนุมของพวกเราเกาะขึ้นมาละ ถ้ากฎหมายบังคับใช้ไปแล้ว แล้วหนูไปใช้พื้นที่แล้วมีคนบอกว่าต้องเลิกภายใน 5 นาที ชาวบ้านก็ว่าคุณเตรียมใครขึ้นมาก็ได้ เพื่อจะยกเลิกการชุมนุม ทั้งที่ไม่ได้เดือดร้อนเลย ถามว่าเรามองตรงนี้หรือเปล่า เราย่อมมองแค่จะอำนวยความสะดวกให้ผู้ชุมนุม ผู้ชุมนุมจริง ๆ เขาใช้พิจารณาญาณของตนเองได้ว่าอย่าให้คนอื่นเดือดร้อน เพราะที่ผ่านมาก็ไม่เคยมีใครเดือดร้อนจากคนชุมนุมที่ประจวบฯ แม้แต่กรุงเทพฯ ก็ตาม ฉะนั้น วันนี้คนประจวบฯ ก็เดือดร้อนด้วยกับตรากฎหมายนี้

พวกหนูสู้จริง ๆ หนูรักบ้านหนูจริง ๆ และรักอย่างไม่มีเงื่อนไข ก็อยากฝากว่ากฎหมายที่ต้องขออนุญาตการชุมนุม ไปที่นี้ไม่ได้ที่นั่นไม่ได้ ถ้าเป็นสถานการณ์การเมืองใหญ่ที่มีแบ็คอัพข้างหลังก็สามารถชุมนุมได้นะ หนูเชื่อว่าทำได้ อยู่ที่ว่ารัฐบาลนั้นอยู่สื่ออะไร สื่อนั้นก็ชุมนุมได้ ให้ตั้งกฎหมาย กติกาเก็บตาก็เอาไม่อยู่ แต่ถ้ากฎกติกานั้นไปบีบคอชาวบ้านที่ลุกขึ้นมาปกป้องทรัพยากรที่ไม่มีใครอยู่เบื้องหลังเลย หันไปทางไหนก็เคັงคว้างไปหมด สุดท้ายทรัพยากรของสังคมก็หมด

ดังนั้น ถ้าชาวบ้านไม่มีพื้นที่สาธารณะ พวกเราก็ไม่สามารถรักษาสমิตชาติไว้ได้ แม้แต่ป่าสงวน พื้นที่ชุ่มน้ำ แหล่งวางไข่ปลาทุก็รักษาไว้ไม่ได้

ฉะนั้น ต้องให้ความเป็นธรรมกับชาวบ้านด้วย เพราะพวกเราไม่ได้อยู่ในสถานการณ์ทางการเมือง ขอขอบคุณค่ะ

นพ.ฐชัย : พูดจนผมไม่ต้องสรุปเลยครับ ชัดเจนทุกประเด็น แต่สาระหลักอยู่ที่การตั้งคำถามกับกรอบกติกา หรือร่างที่เรากำลังทำอยู่ว่าไม่สามารถใช้ได้ทุกสถานการณ์การชุมนุม หรือที่เปรียบเทียบง่าย ๆ ว่า ‘ใช้ไม่เรียวยาวผู้ใหญ่ไม่ได้ ก็เอาไปตีเด็ก’

ทิศทางที่ต่อสู้เพื่อปกป้องฐานทรัพยากรและชุมชนของคุณจินตนา แก้วขาว เป็นเรื่องที่สังคมไทยรับรู้มาโดยตลอด ถ้าไม่มีคุณจินตนาและชาวบ้านที่นั่น ฐานทรัพยากรคงถูกทำลายไปมาก และความรักบ้านรักแผ่นดินเกิดอย่างไม่มีเงื่อนไข เป็นสิ่งที่เราเชื่อกันโดยไม่ต้องสงสัย

เรื่องที่ผู้นำการชุมนุมจำเป็นต้องมีการตั้งก็เป็นเรื่องจริงครับ เพราะผมเพิ่งคุยกับคุณสุทธิ อัสมาลัย ตอนลงไปที่มาตาพูดด้วยกัน คุณสุทธิเป็นผู้นำพลเมืองแห่งมาตาพูดเดินเข้ามาสู่กรุงเทพฯ ใช้เวลา 4 วัน 4 คืน ตอนนั้นผมเห็นเขาเลิ่รพักแฝ คุณสุทธิตั้งนานแล้ว คุณสุทธิยังไม่เต็มและไม่กินของว่าง ผมก็นึกว่า คุณสุทธิลดความอ้วน คุณสุทธิบอกไม่ใช่หรอก เต็ยวบอกให้เด็กที่มาด้วยกันไปซุงกาแฟมาให้ใหม่ เพราะเพื่อนของคุณสุทธิไปดื่มกาแฟเวลาไปตามงานต่าง ๆ แล้วเสียชีวิต เพราะฉะนั้น ชีวิตของคนก็สู้เพื่อแผ่นดินเกิดลำบากจริง ๆ และกรอบกติกาที่เราร่างต้องไม่ให้มีผลกระทบต่อกรชุมนุมสาธารณะในกรณีของคุณสุทธิและคุณจินตนา นี่คงเป็นประเด็นที่จะต้องฝากไว้เพื่อพิจารณากันต่อไป

คุณประสงค์ครับ สื่อนี้ก็สำคัญมาก ท่านอาจารย์ประเวศพูดว่า ถ้าสื่อความจริงทั่วไปในสังคมจะป้องกันความรุนแรงได้ ปัญหาในองค์กรหรือในสังคมเกิดขึ้นเพราะมีการสื่อความเท็จกันเยอะ ทำให้น้ำไปสู่ความขัดแย้ง เชิญคุณประสงค์กับบทบาทของสื่อต่อกรณีนี้ครับ

ประสงค์ : ผมเข้าใจความรู้สึกของคุณจินตนาและชาวบ้านทั่วไปได้นะครับ เพราะกฎหมายเป็นเครื่องมือของรัฐที่ใช้สกัดกั้นหลาย ๆ เรื่อง เพราะมันไม่ใช่วิถีชีวิตจริง ๆ ของคน อย่างที่ผมติดตาม



มาโดยตลอดคือเรื่อง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสาร จริงๆ แล้วเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกของแต่ละหน่วยงาน แต่พอมีกฎหมาย บังคับหน่วยราชการของรัฐจะตั้งขึ้นมาว่า มันต้องผ่านขั้นตอนกระบวนการ ผลวินิจัย 2 ปียังไม่เสร็จ ก็เลยรู้สึกว่กลายเป็น เครื่องมือ ทั้งที่เจตนารมณ์จริง ๆ ของกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิ แต่ผมรู้สึกว่าขออนุญาตแล้ว เลิกขอเถอะ เพราะมันนานมากเลย

อย่างคนบดคิดและเศรษฐศาสตร์ก็บอกผมว่า การขอข้อมูลจาก ป.ป.ส. ใช้เวลา 10 เดือน เป็นสิ่งที่เข้าใจได้

ขอพูดถึงบทบาทของสื่อ จริงๆ แล้ว สื่อทั่วๆ ไป อาจจะทำหน้าที่ของตนไม่ครบถ้วนบ้างก็ถูกวิจารณ์มาตลอดว่าการ นำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการชุมนุมประท้วงก็ตี ความขัดแย้งก็ตี มักจะพุ่งจุดสนใจไปยังจุดที่มีความขัดแย้ง แล้วภาพที่ นำเสนอส่วนใหญ่ออกมาแล้วรุนแรง แต่สิ่งที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์ก็คือไม่ได้นำเสนอรากเหง้าของปัญหา และคนที่ได้รับผลกระทบ ได้รับการนำเสนออยู่น้อยมาก มักจะพุ่งเป้าเฉพาะผู้ขัดแย้งโดยตรง ทำให้การนำเสนอข้อมูลข้อเท็จจริงมักไม่รอบด้าน ไม่มีมุมมอง อื่นจากคนอื่นเข้ามา

ถามว่าสมาคมนักข่าวฯ ตระหนักถึงสิ่งเหล่านี้ไหม เราก็ดูเรื่องนี้นักมาก แต่ยอมรับว่าการขับเคลื่อนเรื่องนี้ไม่ถนัดนัก เพราะทางกลุ่มก็ไม่ได้มีอำนาจ ต้องขอความร่วมมืออยู่ตลอด และพวกเราเป็นแค่ นักข่าวลูกจ้างที่ทำงานอยู่

เราพยายามสร้างกลไก และคู่มือจนสำเร็จ แม้จะไม่แพร่หลายมาก คือคู่มือในการรายงานข่าวในสถานการณ์ความขัดแย้ง เราพูดถึงแนวคิด วิธีการที่นักข่าวต้องทำตั้งแต่ขั้นแรก กล่าวคือ

หนึ่ง ถ้าคุณจะทำข่าวการเดินขบวน คุณจะรักษาตัวรอดได้อย่างไร ที่จะไม่ถูกลูกหลงหรือถูกผู้ชุมนุมที่ไม่ไว้ใจทำร้าย

สอง การรายงานข่าวต้องมีลักษณะแบบไหน

สาม แนวคิดของสื่อเพื่อสันติภาพ คือนอกจากจะรายงานเรื่องความขัดแย้ง จะต้องรายงานถึงรากเหง้าปัญหา สภาพแวดล้อม ผลกระทบที่เกิดขึ้น และสุดท้ายจะต้องประมวลความเห็นต่างๆ เพื่อเสนอทางออกให้สถานการณ์เหล่านั้นด้วย

เมืองไทยมีประสบการณ์ตรงเรื่องสื่อเพื่อสันติภาพน้อยมาก เราไม่ได้ถูกฝึกมาให้แบบนั้น และผมคิดว่าทั่วโลกก็ยังไม่สื่อเช่นนั้นจริงๆ เพราะมีปัญหาทั้งเรื่องคุณภาพบุคลากร นโยบาย และเรื่องอื่นๆ มากมาย สื่อเพื่อสันติภาพมีการพูดในเชิง ทฤษฎีมากพอสมควร แต่จะพัฒนาไปถึงจุดนั้นหรือเปล่า ผมก็ไม่กล้ายืนยัน

และด้วยความเคารพอาจารย์ประเวศจริงๆ นะครับ ในเรื่องการสื่อสารอย่างทั่วถึง ที่อาจารย์ประเวศยกตัวอย่างเรื่อง โรงพยาบาลที่ราชบุรี การทำหน้าที่สื่อ โดยเฉพาะพิธีกรหรือผู้ประกาศข่าวมีจรรยาบรรณหรือกรอบการทำหน้าที่ของตนเองอยู่ ผมเชื่อว่าการทำหน้าที่เพื่อเจรจาในกรณีวิกฤติเหล่านั้น นักข่าวหรือพิธีกรอาจไม่ได้รับการฝึกมา การที่โทรศัพท์เข้าหาคนที่จับตัว ประกันโดยตรง หรือเป็นตัวกลางพูดกับคนนั้นบ้างคนนี้นั้น ผมกลับว่ามันเป็นการทำเกินหน้าที่และอันตรายอย่างยิ่ง ถ้าเกิดคุณ ไปพูดผิดหูหรือไปรับปากว่าจะไปช่วยตัวประกันในสถานการณ์ที่ต้องการการวางแผน คนที่ทำหน้าที่เจรจาต้องรู้แผนปฏิบัติการ รู้ว่าต้องพูดอย่างไรเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาด ถ้าพูดออกไปแล้วกลายเป็นการรับปาก เกิดการฆ่าตัวประกันขึ้นมา

ผมว่ากรณีนั้นน่าจะเป็นกรณีศึกษาเรื่องการทำหน้าที่ไปหรือเปล่า ถ้ามันประสบผลสำเร็จก็ดี แต่ถ้าพลาดพลั้งไป ตัวประกันถูกฆ่า คนพูดไม่ได้มีความรู้ทางด้านจิตวิทยา พูดจาแบบไหนจึงจะไม่ยั่วคน ผมก็แปลกใจว่าทำไมตำรวจถึงไม่จัดการ สื่อสารนั้นเสีย เกลื่อนในวงวิชาชีพต้องถือว่าทำหน้าที่และอันตรายอย่างยิ่งต่อตัวประกัน

ฉะนั้น ในรายละเอียดเราจะไม่พูดถึง แต่ขอพูดถึงหลักการของมัน

ต้องทบทวนว่ากฎหมายตัวนี้เป็นปลายเหตุ ไม่ใช่ว่ามีกฎหมายแล้วจะแก้ปัญหาได้ ผมว่าต้องมีโครงสร้างทั้งระบบ ถ้าหน่วยงานกลไกต่างๆ ของรัฐบาลไม่สามารถแก้ปัญหาของชาวบ้านได้จริงๆ อย่างเรื่องการขออนุญาตการชุมนุมเป็นเพียงการ แจ้งให้ทราบเท่านั้น คุณไม่มีสิทธิจะอนุญาตหรือไม่อนุญาต แต่เจ้าหน้าที่ก็มักจะตักตักเสมอ เช่น พ.ร.บ.จดแจ้งการพิมพ์ ตรงนั้น ต้องตรวจสอบ นั่นไม่อยู่ในหน้าที่ พยายามย่อไว้

ฉะนั้น กฎหมายตัวนี้ต้องทำให้มันง่าย ชาวบ้านสามารถเข้าถึง เป็นการอำนวยความสะดวกและคุ้มครองสิทธิจริงๆ โดยหลักการ เท่าที่ผมอ่านดูรวมๆ เร็วๆ หลายเรื่องก็คิดว่าใช้ได้หลักการ ผมคิดว่าถ้าเราสร้างตัวอื่นขึ้นมาด้วย ไม่ใช่พูด เฉพาะตัวกฎหมายว่าจะสามารถแก้ปัญหาได้ มันก็เป็นเรื่องที่จะต้องพูดกันมากกว่านั้น

ถ้าเราดูจริงๆ จะเห็นว่ากฎหมายตัวนี้เกี่ยวข้องกับกฎหมายอื่นๆ อย่างน้อย 3 ฉบับ คือ

พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 ถ้ามองดูนิยามของกฎหมายตัวนี้ค่อนข้างคลุมเครือพอสมควร

อีกตัวหนึ่งคือ พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ออกสมัยคุณทักษิณ จริงๆ กฎหมายบริหาร ราชการฉุกเฉินเรามีมาตั้งแต่ พ.ศ. 2495 แต่ไม่รู้หายไปไหน

สุดท้าย กฎอัยการศึก พ.ศ. 2457

จะเห็นว่านิยามการใช้กฎหมายพวกนี้ไม่ชัดเจน สมมุติว่ากฎหมายใหม่บังคับใช้เรียบร้อย ถ้าผมจะชุมนุมผมแจ้งเรียบร้อย แต่ถ้ามีการประกาศ พ.ร.บ.ความมั่นคงทับไปเลย กฎหมายตัวนี้ก็เป๋นหมัน ฉะนั้น ก็ต้องมาคุยกันทั้งหมดว่าแล้วกฎหมาย

ความมั่นคงเหล่านี้มีหน้าที่อย่างไร เช่น กฎัยการศึกษา พ.ศ. 2457 ออกตั้งแต่สมัย ร. 6 แล้วผู้ที่ประกาศกฎัยการศึกษาได้คือผู้บังคับกองพัน แต่ถ้าจะเลิกต้องเป็นพระราชกฤษฎีกาออกโดยคณะรัฐมนตรี ที่เป็นเช่นนี้เพราะสมัยก่อนยังไม่มีการสื่อสาร เวลาเกิดเหตุตามชายแดนก็เป็นนายพันประกาศไป แต่กฎัยการศึกษา มักถูกใช้เป็นเครื่องมือของคณะรัฐประหารมาโดยตลอดทั้งๆ ที่ไม่มีศึกสงครามใดๆ ประกาศเพื่อปราบคนในประเทศ

กฎหมายเหล่านี้เราควรจะลงมาดูทั้งระบบใหม่ ว่า กฎหมายตัวไหนใช้อย่างไร มันสัมพันธ์กับกฎหมายที่เราจะทำ หรือกฎัยการศึกษาตัวนี้ ต้องพูดให้ชัดว่าควรจะเลิกไหม แต่ทุกวันนี้ยังเลิกไม่ได้เพราะคนที่มีอำนาจประกาศคือทหารโดยตรง แต่ พ.ร.บ.ความมั่นคง คนประกาศคือคณะรัฐมนตรี พ.ร.ก.ฉุกเฉิน คนประกาศคือคณะรัฐมนตรีหรือนายกฯ สรุปคือต้องดูกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งระบบ จะเฉพาะตัวที่กำลังจะทำได้ ต้องดูให้เห็นภาพรวมทั้งหมดด้วย

ผมเห็นว่ากฎหมายตัวนี้มีความจำเป็นต้องมี อย่างน้อยที่สุดต้องปรับการทำงาน เพราะถึงมีกฎหมายตัวนี้แล้ว แต่เจ้าหน้าที่รัฐไม่ปรับการทำงาน ไม่มีวิธีการ เครื่องไม้เครื่องมือแบบมืออาชีพ ก็ไม่มีความหมาย

กราบเรียนด้วยความเคารพจริง ๆ ผมคิดว่าการใช้ศาลแพ่งเป็นเรื่องผิดหลักกฎหมาย เพราะศาลแพ่งเป็นกรณีพิพาทระหว่างเอกชนกับเอกชน แต่เป็นเรื่องของรัฐกับเอกชน การใช้ศาลแพ่งจึงเป็นไปไม่ได้อยู่แล้วจริงๆ ข้อนี้ก็มีการวิพากษ์กันมานานแล้ว...ขอบคุณครับ

นพ. ชูชัย : ใช้เวลาระยะชั้บมาก แต่ได้ตั้งประเด็นสำคัญมากกว่า เราควรทบทวนทั้งระบบตีใหม่ และมีกฎหมาย 3-4 ฉบับเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันว่ากฎหมายใดควรใช้เป็นเครื่องมือในสถานการณ์ใด มีการทับซ้อนกันมากน้อยแค่ไหนอย่างไร ประเด็นนี้ต้องฝากให้ อาจารย์จันทจิรา และทีมวิชาการที่ดูแลเรื่องนี้มาพอสมควรไปทบทวนเรื่องนี้อย่างเป็นระบบในเวลาที่มีมากขึ้น

เนื่องจากเวลาล่วงเลยมามาก จากนั้นไปขอเชิญแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รบกวนแนะนำตัวสั้น ๆ และเข้าประเด็นเลยนะครับ ขอบคุณครับ





ช่วงแลกเปลี่ยนความเห็น

วิไลวรรณ : ดิฉัน วิไลวรรณ แซ่เตีย คณะกรรมการสมานฉันท์แรงงานไทย ถือว่าเป็นผู้ที่เดินขบวนอยู่ประจำ เหมือนกับคุณจินตนาคือเราอยู่ในสถานะเดียวกัน

ประเด็นแรกอยากตั้งคำถามกับ พล.ต.ท.เจตน์ ว่าในการดำเนินการดำเนินคดีกับผู้ชุมนุมจะไม่ดำเนินคดีอาญา แต่กรณีของคนงานไทรอัมพ์ที่มีความเดือดร้อนเข้าไปในรัฐสภา โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนงานที่ถูกปิดงาน ไม่ว่าจะเป็นโรงงานน็อน หรือเวสต์เวลที่นายจ้างเลิกจ้างไม่จ่ายค่าชดเชย แล้วเราไปที่รัฐสภาเพื่อยื่นหนังสือให้นายกฯ หรือผู้เกี่ยวข้อง แต่ไม่มีใครรับหนังสือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันนั้นที่รัฐสภามีคนงานประมาณ 800 คน ถูกดำเนินคดีอาญาตามมาตรา 215-216 ที่ชุมนุมเกิน 10 คนขึ้นไปและก่อความวุ่นวาย และใช้ พ.ร.บ.จราจร มาตรา 108 กรณีกีดขวางจราจร อยากถามว่าในการนี้ของคนงานไทรอัมพ์ที่เขามีปัญหา มีความเดือดร้อนแต่โดนคดีอาญา เป็นธรรมกับเขาหรือไม่ ฟันธงไปเลยนะคะ

ประเด็นที่สอง เห็นว่าเป็นเรื่องที่ดีที่มีเวทีรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงาน พี่น้อง ผู้ที่มีส่วนได้เสีย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์สิทธิโชคพูดได้ชัดเจนว่าในการนี้การออกกฎหมายต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมของคนในกลุ่มต่างๆ ด้วย ในฐานะที่ดิฉันเป็นคนงาน เป็นรากหญ้าที่ได้รับผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกฎหมายนี้โดยตรง สิ่งที่ยอยากให้เห็นจากร่างกฎหมายฉบับนี้ ต้องไม่ตอบสนองใครทั้งนั้น แต่นำมาสู่การแก้ไขปัญหาของคนงาน

คนงานเราไม่ได้อยากเดินขบวน ไม่อยากให้ใครเดือดร้อน แต่สิ่งที่เกิดขึ้น ทำให้ไม่พูดถึงกลไก ทั้งกลไกของรัฐและนายจ้าง ในการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิ ไปจนถึงการเลิกจ้างคนงาน แล้วเวลาเขายื่นหนังสือก็อยากจะพบรัฐมนตรี อยากพบนายกฯ ที่มีเวทีในการเจรจากัน หาทงออกและแก้ปัญหาร่วมกัน ทำให้กระบวนการแบบนี้ไม่เกิดขึ้น การเดินขบวนเป็นลมหายใจ เป็นประชาธิปไตยของคนยากคนจนที่จะเรียกร้องต่อคนมีอำนาจ อยากให้คำนึงถึงที่มาของปัญหาที่เกิดขึ้น

ดิฉันเห็นด้วยกับคุณจินตนาอย่างมาก เพราะเป็นคนที่อยู่ในสภาพเดียวกัน ทั้งการจัดการกับคนที่ เป็นหัวหน้า ดิฉันออกมาเคลื่อนไหวในนามของคณาน เราก็ต้องไปอยู่กับพี่น้องข้างหน้า ก็มักจะมียื้อเรา อยู่ประจำ แล้วกฎหมายจะดำเนินคดีกับพวกเราหรือเปล่า ในฐานะที่เราเป็นแกนกลางในการประสานให้ พี่น้องเรา

ประเด็นที่สาม ดิฉันเห็นว่าเรื่องของการชุมนุม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสถานที่ชุมนุม ต้องเขียนให้ชัดเจน เลยว่า ในส่วนของแรงงาน คนยากคนจน และชาวบ้าน เป็นไปไม่ได้เลยที่จะไม่มาชุมนุมหรือยื่นหนังสือที่ รัฐสภา รัฐสภาถือเป็นหัวใจเพราะผู้มีอำนาจอยู่ที่นี้ ส่วนทำเนียบรัฐบาลคือหัวใจของผู้ที่จะแก้ปัญหาให้กับ เรา และสถานกงสุลต่างๆ ที่มีคนต่างประเทศอยู่ คือนายจ้างของประเทศนั้นๆ ที่มาลงทุน เราต้องไป บอกร่องสูลว่า คนบ้านคุณมาลงทุนแล้วละเมิดสิทธิเราถูกต้องหรือเปล่า คุณต้องแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ดิฉันอยากให้องภาพรวมทั้งหมดก่อนจะออกกฎหมายอะไรก็ตาม ต้องให้ผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วม ต้องฟังเสียงสะท้อนจากเขาว่าต้องการอะไร ถ้านึกถึงสิทธิเสรีภาพ นึกถึงคนด้อยโอกาสในสังคม เหมือนกับที่คุณบอกว่าคุณกำหนดกลไกมา แต่คุณจะจัดการใคร ก็คนจนอย่างเรานี่แหละจะถูกจัดการ จะถูกดำเนินคดี ดิฉันอยากให้คำนึงถึงตรงนี้ด้วยค่ะ ชอบคุณมากค่ะ

นพ.ชูชัย : คุณวิไลวรรณพูดชัดเจนมาก ทุกถ้อยคำจะถูกบันทึกและเราจะตีพิมพ์เป็นหนังสือออกมา พล.ต.ท.เจตน์ คงไม่ต้องตอบนะครับ เพราะอำนาจรัฐที่ใช้ไปกระทำกับคนข้างล่างเป็นสูตรสำเร็จคิดว่า ไม่มีความจำเป็นต้องตอบ

อภิชาติ : ผม อภิชาติ อาจหาญ ส.ส.ร.

ผมขอกราบเรียนเสนอต่อที่ประชุมถึงทางออก เป็นไปได้ไหมว่าเราจะลดแรงจูงใจในการชุมนุมลง โดยให้คู่กรณีออกสื่อสาธารณะเป็นโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจ หลังเคารพธงชาติก็ได้ จะออกครึ่งชั่วโมง หรือ 1 ชั่วโมงก็ได้ เท่าที่ผมฟังประเด็นมา เผลอๆ คงต้องจัดกันทั้งปี

นพ. ชูชัย : เป็นการจับเวทีใกล้เคียงเพื่อพูดคุย...

อภิชาติ : เป็นสันติวิธีครับ ผมคิดว่าการไปชุมนุมก็เสียหายเยอะ เสียทั้งเวลา เสียเงินเสียทอง มันอาจจะตอบปัญหาต่างๆ ได้ ส่วนการไปสร้างสื่อส่วนตัวก็เป็นการสิ้นเปลืองครับ

นพ. ชูชัย : ประเด็นหลักคือเรื่องนี้ใช่ใหมครับ แต่ประเด็นที่ผ่านมาก็คือ ถ้าไม่ชุมนุม ก็ไม่มีการ เจริญจากรับ เชิญท่านต่อไปครับ

ตี : ผม นายตี ตริรัตน์ แสงมณี จากเครือข่ายอนุรักษ์วิถีเกษตรกรรม อำเภอหนองแขง จังหวัด สระบุรี เรามีปัญหาเรื่องการชุมนุมเหมือนกันในคดีต่างๆ ที่พูดถึง ผมเองก็ติดอยู่ 5 คดี แต่เพราะเป็น สิทธิที่เราต้องทำ

มันมีกฎหมายหลายๆ อย่างครับที่ไม่มีบทลงโทษ แล้วรัฐก็ปล่อยให้ทุนดำเนินการไป ขณะเดียวกัน ที่เรามาใช้สิทธิ เราก็ถูกทุนมาดำเนินการ รวมถึงเจ้าหน้าที่รัฐด้วย

ในประเด็นวันนี้ ผมขอคัดค้านอย่างเต็มที่ว่ามันเป็นมุมมองของตำรวจเพียงด้านเดียว ภาคประชาชน ไม่ได้มีส่วนร่วม ไม่ได้มีส่วนร่วมในการร่างกฎหมายอันนี้เลย ทั้งๆ ที่กฎหมายต่างๆ ใช้กับประชาชน สิทธิของ ชุมชน สิทธิของบุคคล วันนี้นั้นถูกละเมิดครับ

แล้วผมดูในหนังสือที่เชิญมานะครับ "...ในการนี้จึงขอเรียนเชิญท่านร่วมแสดงความคิดเห็นและ แลกเปลี่ยนประสบการณ์..." ในกำหนดการก็ไม่มีที่ให้ประชาชนแลกเปลี่ยน

นพ. ชูชัย : เพราะให้เวลาน้อยเกินไปใช่ใหมครับ

ตี : ครับ จริงๆ แล้ว ผมขอถามว่าใครอยากชุมนุมบ้างครับ เสียใจไหมครับ เราไม่อยากรุง เราไม่ อยากรับปัญหาและความเดือดร้อน สังคมไทยเราเป็นอย่างน้อยใช่ใหมครับ

แล้วรากเหง้าของปัญหาต่างๆ ใครคือเจ้าของปัญหา ใครคือผู้ที่ทำให้เกิดขึ้น นโยบายของรัฐหรือเปล่าที่ทำให้เกิดปัญหา

ฉะนั้น ในเรื่องของปัญหาต่างๆ เวลารัฐละเมิด ใครเป็นคนจัดการรัฐ ถ้าดูดีๆ มีนะครับ รัฐละเมิดประชาชนอยู่ตลอดหลาย ๆ เรื่อง

ในวันนี้ก็อยากสะท้อนถึงตำรวจด้วย เพราะตำรวจมาต้องสะท้อนให้ตำรวจหนัก เพราะปัญหาส่วนใหญ่ก็มาจากตำรวจด้วย

กรณีปิดถนนเมื่อวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2552 ที่ผ่านมา เรื่องก็มีตำรวจมาเกี่ยวข้องเหมือนกัน เพราะทุนเอาอันธพาลลงไปในพื้นที่ ตำรวจไปคุ้มกันอันธพาลอีกชั้นหนึ่งเพื่อให้กลุ่มนายทุนทำงานได้อย่างที่คุณจินตนาพูดแล้วว่าในเมื่ออีไอเอยังไม่ผ่านห้ามทำอะไรทั้งนั้น แต่ตำรวจก็ไปคุ้มกันอันธพาลแล้วมันเกิดอะไรขึ้น

ชาวบ้านก็มองว่าถ้าตำรวจคุ้มกัน ชาวบ้านก็ไม่สามารถคัดค้านกระบวนการต่างๆ เหล่านี้ได้ ชาวบ้านก็เลยมองว่าไปปิดถนนดีกว่า ผมก็ห้ามมาหลายครั้ง แต่ในเมื่อพี่น้องเอา ผมก็ต้องเอา

นพ. ชูชัย : เพราะถ้าไม่มีการปิดถนน ก็ไม่มีการเจรจาใช่ไหมครับ

ดี : ใช่ครับ แล้วผมไม่ได้เป็นคนชวนเลยนะครับ ชาวบ้านเป็นคนชวน

นพ.ชูชัย : ไม่ทราบมีประเด็นเพิ่มเติมไหมครับ เพราะต้องให้เวลากับท่านอื่นอีกครั้ง

ดี : ประเด็นนี้ต้องบอกว่าเป็นเรื่องของตำรวจรับใช้ทุนด้วย มันเป็นประเด็นว่าควรมีการคุยกันมากกว่านี้ และตำรวจก่อนเสนอ พ.ร.บ. นี้ ผมอยากให้ถอนกลับมาเพื่อคุยกันให้ครบทุกฝ่ายอย่างที่อาจารย์หมอประเวศพูดถึง





นพ.ชูชัย : ท่านนายกฯ สั่งตำรวจให้ทำครับ จริงๆ แล้ว เขาสั่งให้ทำก็เลยต้องส่งไปให้

ดี : ครับ อย่างนั้นเรามาดูกันนะครับว่าร่างกฎหมายฉบับนี้เพื่อใคร มันตอบสนองใคร แล้วใครเป็นคนร่าง ใครได้ประโยชน์ ต้องมองตรงนี้ให้มาก ๆ นะครับ ผมก็อยากจะฝากไว้ในประเด็นเท่านี้ครับ

นพ.ชูชัย : ตอนนี้เรามาร่วมทำกันอยู่ครับ

ดี : ครับ พอที่สุดแล้ว รากเหง้าของปัญหาที่เกิดขึ้น รัฐบาลจะรับผิดชอบอย่างไร ผมก็พูดอยู่เสมอว่าถ้าออก พ.ร.บ. ให้ผมชุมนุมในทุกหน้าบ้านผม แล้วผมจะอย่างไรครับ ขอขอบคุณครับ

นพ.ชูชัย : เชิญครับ ขอสั้น ๆ นะครับ

วรัญชัย : ผม วรัญชัย โชคชนะ ครึ่งก่อนชีวิตของผมอยู่กับการเคลื่อนไหว การเดินขบวน การชุมนุม ผมขอเรียนถามว่า เมื่อมีการชุมนุมแต่ละครั้ง สิ่งที่ยังขาดคือไม่มีเจ้าหน้าที่รัฐไปประสานงานกับทางบ้านเมือง จึงทำให้ชาวบ้านมีการชุมนุมต่อเนื่อง ทางจังหวัดก็ไม่มีการประสานกับทางผู้ว่า เมื่อเป็นเช่นนี้เขาจึงต้องชุมนุมอยู่นาน

ถ้าอยู่มาไม่นานแล้วมีการรับข้อเสนอ มันก็จบครับ แต่ปัญหาที่กำลังคุยกันอยู่คือไม่รับเรื่องราว ไม่ตอบสนอง ไม่เจรจา ฉะนั้น ผมจึงขอฝากมาในกฎหมายนี้ด้วยครับว่า ให้มีเจ้าหน้าที่รัฐคอยรับเรื่องราว และมีการประสานงานกับรัฐบาลให้ได้

มีอบเกิดจาก 2 อย่างคือ มีอบจากเอกชนกับเจ้าของโรงงานบริษัทห้างร้าน และมีอบกับรัฐบาลเท่านั้นเองครับ

อีกข้อผมอยากเรียนถามว่า พ.ร.บ.มั่นคง (พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551) ทำไมต้องออกมาในขณะที่ยังไม่เกิดขึ้น จะใส่กรอบเข้าไปใน พ.ร.บ. นี้ได้ไหม เพราะเวลาเขาจะชุมนุมที่ไรก็ประกาศ พ.ร.บ.มั่นคง

แล้วเรื่องการปราบจลาจลครีบท่านสิทธิโชค ท่านทราบหรือไม่ว่าหลังโรงแรมรามาร์คเดสส์ มีหน่วยงานหนึ่งที่เรียกว่า กองกำกับการปราบปรามจลาจล ผมขอฝากข้อสังเกตนี้ไปยังสำนักงานตำรวจแห่งชาติด้วย ผมเสนอให้ยุบเสียเพราะไม่มีบทบาทเลยครับ ชื่อน่ากลัวแต่ไม่สามารถคลี่คลายปัญหาได้ นี่คือสิ่งที่ผมอยากกราบเรียนถามครับ

และขอถามท่านอาจารย์จันทจิราว่า ถ้ากลุ่มผู้ชุมนุมแพ้จะถูกตั้งข้อกล่าวหาชุมนุมมั่วสุมเกิน 10 คน แต่ถ้าผู้ชุมนุมชนะถือว่าเป็นการชุมนุมที่ถูกต้อง ตรงนี้อะไรมาเป็นมาตรฐานในการวัด ผมขอตั้งท้ายว่ากฎหมายนี้ใช้ได้กับมือบ๊วๆ ไป แต่จะใช้ไม่ได้กับมือบ๊วเรือนล้าน และสุดท้ายอย่า 2 มาตรฐาน ขอบคุณครับ

นพ.ชูชัย : คุณวรวิชัยพูดทีไรเป็นสีล้นทุกครั้งนะครับ เชิญครับ ลั่นๆ นะครับ ขอบคุณครับ

จิรพันธ์ : ผมจิรพันธ์ อารีกาญจนราช อนุกรรมการในคณะกรรมการสิทธิฯ

ผมคิดว่าที่โตมวันนี้ที่นั่นมีไฟ การชุมนุมประท้วงเกิดจากความยุติธรรม เกิดจากปัญหาในสังคม ประเทศที่เขาพัฒนาการเมือง เศรษฐกิจไปแล้ว แต่ของเรามีปัญหาทั้งการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

ประการแรก ผมคิดว่ากฎหมายควรมีกติกาอย่างที่อาจารย์สิทธิโชคว่า แนวความคิดในการออกกฎหมายลักษณะคล้ายๆ สำนักกฎหมายบ้านเมือง จริงๆ สิทธิเสรีภาพเป็นสิ่งที่มีความแต่เกิด กฎหมายค่อยมารับรองสิทธิทีหลัง กรณีนี้ผมคิดว่าอาจต้องแยกประเภทการชุมนุมในที่สาธารณะว่าเรื่องไหนเป็นประเด็นการเมือง ประท้วงค่าแรง หรือแสดงสิทธิปกป้องท้องถิ่น และลักษณะการเขียนออกมา ผมเคยเป็นบอร์ดกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในบอร์ดจัดสรร มันเหมือนการออกใบอนุญาตให้ชุมนุม จริงๆ แล้วการแสดงออกซึ่งเจตนารมณ์หรือความเห็นเป็นเรื่องที่ไม่สามารถกำหนดแบบตายตัวได้

คนไทยเรามักจะมองปัญหาจากเชิงสถาบัน ถ้าไม่ดีก็แก้กฎหมาย แก้วรัฐธรรมนูญเลย ไม่เคยดูเรื่องพฤติกรรมคน เพราะวัฒนธรรมของคนไทยเป็นวัฒนธรรมที่มีชั้นชน การนิยมอำนาจ การนิยมคนที่มั่งเงิน มันอาจจะไปกันไม่ได้กับประชาธิปไตยที่ไปเอาเข้ามา คงต้องมีมาตรการทางสังคมอื่นๆ มาควบคุมด้วย เพราะกฎหมายหลายอย่างที่ออกมาไม่สามารถแก้ปัญหาได้ อย่างห้ามสูบบุหรี่ในสถานบันเทิง เขาก็ยังสูบกันเพราะไม่มีการบังคับใช้ แล้วยิ่งเอาอำนาจไปอยู่กับตำรวจ ดร.เสรี วงศ์มณฑา พูดไว้นานแล้วครับว่า “ปัญหาในประเทศไทย 10 เรื่อง หากสืบค้นย้อนไปมาจากตำรวจเสีย 7-8 เรื่อง” เป็นเรื่องน่าคิดว่าถ้าปัญหามาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ แล้วจะทำอย่างไร

สุดท้าย การกำหนดอายุผู้ชุมนุมไว้ที่ 18 ปี ผมว่ามันก็ยุ่งเหมือนกัน เพราะการประท้วงถ้าคนชุมนุมต่ำกว่า 18 จะหาผู้จัดการชุมนุมไม่ได้ เพราะผู้จัดการชุมนุมต้องดูแลควบคุมการชุมนุมตลอดเวลา คำว่ามือบ๊ว คือฝูงชนที่ไร้ระเบียบ

สำหรับการนำมาใช้กับสังคมไทย เราไปเอาของทั่วโลกมาใช้หมดอย่างที่ว่า อาจารย์คณิตว่าหลักกฎหมายบ้านเราไม่แพ้ชาติใดในโลก แต่มีปัญหาในทางปฏิบัติ แล้วคนไทยกลัวตำรวจไม่กลัวกฎหมาย ฝรั่งเศสเขาพัฒนาแล้วกลัวกฎหมาย ไม่กลัวตำรวจ ขอบคุณครับ

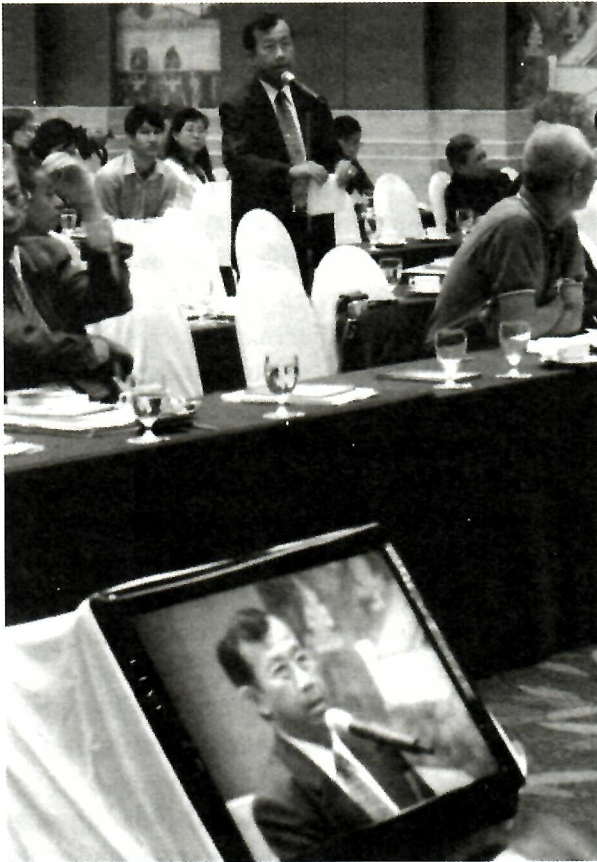
นพ.ชูชัย : ก็ได้อีกหลากหลายประเด็น ผมคิดว่าต้องขอเป็นท่านสุดท้ายแล้วครับ เชิญครับ

บารมี : บารมี ชัยวัฒน์ จากสมัชชาคนจน

ผมคงต้องเรียนตรงไปตรงมานะครับว่าไม่เห็นด้วยกับกฎหมายฉบับนี้

ประเด็นแรก ผมได้อ่านงานของ อาจารย์จันทจิรา แล้วได้อีเมลไปคุยกับพี่น้องที่เกาหลีใต้





ชาวเกาหลีใต้บอกว่า ตั้งแต่มีกฎหมายการชุมนุมที่เกาหลีได้มาเป็นอุปสรรคต่อการเคลื่อนไหวของพี่น้อง ทั้งสายแรงงานและสายชาวนาในเกาหลีมาก มีความพยายามกลั่นแกล้งต่างๆ เช่น ไม่ออกใบอนุญาตการชุมนุม ออกให้ช้า หรือกำหนดกฎเกณฑ์อะไรต่างๆ ถือเป็นอุปสรรคมาก ฉะนั้น เขาก็เสนอมาว่า ถ้าในเมืองไทยยังไม่มี ก็ไม่ควรจะมี

ประเด็นที่สอง ผมเห็นว่าการชุมนุมไม่ใช่เรื่องสนุก เป็นเรื่องลำบาก เหนื่อย 20 กว่าปีที่ทำงานกับการชุมนุมมาเหนื่อยมาก ไม่มีใครอยากชุมนุมถ้าไม่เดือดร้อน เพราะฉะนั้น เมื่อเราชุมนุม เราสมควรได้รับความคุ้มครองปกป้องดูแล ไม่ใช่มาสร้างข้อจำกัดในการชุมนุม มันเหมือนกับเป็นกฎหมายที่ออกมาเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของตำรวจ

นพ.ชูชัย : เหลืออีก 2 ท่าน เชิญครับ

สุปริติ : ผม สุปริติ วิสุทธิ แกนนำชาวบ้านคัดค้านโครงการโรงไฟฟ้าหนองแขง “มลพิษปลิวพัดผ่าน อันธพาลรังแกคน
อีกที่รื้อยก็พันคน จิงหมดยศพวกโรงงาน”

ผมคิดว่าวันนี้เรามีการแก้ปัญหาปลายเหตุ ปัญหาต้นเหตุก็ต้องแก้ที่ต้นเหตุ การเดินขบวนคือการแสดงออกของประชาชน ไม่รู้จะไปฟังใคร ร้องเรียนไปไม่รู้ที่ครั้งแล้วไม่มีใครรับฟัง นอกจากเหตุการณ์เหล่านี้ ผมไม่ยอมโทษประชาชน เพราะว่าประชาชนมีอิสระตรงนี้ โดยเฉพาะระบบกล่าวหาอันตรายมาก ผมอยากให้เปลี่ยนเป็นระบบไต่สวน ทุกคนเป็นเหยื่อของกฎหมายหมด เป็นเหยื่อนายทุนหมด ขอบคุณ

มากครับ

นพ.ชูชัย : เชิญ ดร.พีระพันธ์์ ส.ส. ยโสธร คนสุดท้ายครับ

พีระพันธ์์ : ผม พีระพันธ์์ พาลุสุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดยโสธร

ที่อาจารย์คณิตกล่าวในตอนต้นว่าสมาชิกรัฐสภาปฏิบัติไม่ค่อยใส่ใจในกฎหมายแบบนี้ ทั้งๆ ที่มีส่วนช่วยให้ข้อคิดตั้งแต่ต้น เข้าใจว่าอีกไม่นานก็จะเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา

ฟังดูเมื่อเช้านี้ด้วยความเป็นห่วง เนื่องจากร่างในเอกสารบอกว่าเป็นของรัฐบาล แต่ห้ามเผยแพร่ เพราะถ้ามันเผยแพร่ไป ลำบากแน่

แต่ฟังดู ร่างที่อาจารย์จันทจิราแนะนำเสนอ ก็ได้เห็นแนวคิดคู่ขนานกันไป

ร่างของรัฐบาล ร่างบนพื้นฐานของกฎหมายแพ่ง และกฎหมายอาญา

แต่อีกส่วนเป็นการนำกฎหมายมหาชนเป็นหลัก

ทั้งสองจะต่อสู้ซึ่งกันและกัน ถ้าตามร่างของรัฐบาล จะกลายเป็นกฎหมายห้ามหรือควบคุมการชุมนุมไป

ถ้าเป็นไปได้อาจ่าเพิ่งให้ทางกฤษฎีกาส่งออกไปเลย ลองเอา 2 ร่างนี้มาบวกกันดู แล้วให้มีการรับฟังความเห็นให้มากกว่านี้ เพราะดูแล้วอาจจะยังมีปัญหาพอสมควร

ไปถึงขั้นรัฐสภา ก็เจอความคิดเห็นที่หลากหลายมาก ดีไม่ดี ออกมาแล้วก็ไม่ได้ช่วยให้บ้านเมืองดีขึ้นเลย ก็ขอฝากไว้ด้วย

ผมคิดว่าเรื่องสำคัญมากๆ ไม่ได้อยู่ที่จะนำกฎหมายไปใช้อย่างไร เราต้องให้ความสำคัญในส่วนที่ว่า กฎหมายถูกร่างขึ้นอย่างไรมากกว่า

ถึงแม้กฎหมายจะดี แต่ถ้าร่างขึ้นท่ามกลางบรรยากาศที่ไม่เป็นประชาธิปไตย มันก็ถูกใช้อย่างไม่เป็นประชาธิปไตย ผมจึงอยากจะทำให้ความสำคัญกับการร่างกฎหมายที่ดี ต้องการการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย อยากให้เริ่มต้นตรงจุดนี้ จะทำให้กฎหมายส่งผลประโยชน์ต่อทุกฝ่ายได้ครับ

นพ.ชูชัย : ผมขอยุติการดำเนินการแต่เพียงเท่านี้ครับ

เราจะเปิดเวทีเคลื่อนไปตามภาคต่างๆ ทั่วประเทศต่อไป เพื่อให้เป็นการกำหนดกติกาโดยประชาชนทั่วประเทศ ขอขอบคุณครับ

ปัจจัยบวกและกล่าวปิด

ศ.ดร.อมรา พงศาพิชญ์

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สวัสดีท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน ดิฉันคงขอเวลาสั้นๆ ในนามของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในฐานะผู้ร่วมจัด ต้องขอขอบคุณคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย รวมทั้งมูลนิธิสาธารณะสุขแห่งชาติ ที่ได้เป็นแกนนำจัดเวทีสาธารณะ 'การชุมนุมสาธารณะ : เสรีภาพที่ต้องการกรอบกติกา' เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นสร้างความเข้าใจและตระหนักแก่สาธารณชน ซึ่งเราก็ได้เห็นการอภิปรายไปแล้วค่อนข้างคึกคัก

กระบวนการการจัดเวทีสาธารณะในครั้งนี้ตั้งอยู่บนฐานของการแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ การใช้เหตุผลวิเคราะห์สังเคราะห์ และร่วมรับฟังจากมุมมองที่แตกต่างกัน

เราได้รับฟังความคิดเห็นจากหลายมิติ เป็นต้นว่าผู้เกี่ยวข้องกับร่าง พ.ร.บ. อย่าง พล.ต.ท.เจตน์ ผศ.ดร.จันทจิรา ที่ได้ศึกษาร่างกฎหมายต่างประเทศ อาจารย์สิทธิโชค อนุกรรมการร่างกฎหมาย รวมถึงคุณประสงค์ให้ความเห็นเรื่องสื่อ

จากนั้นเรายังมีเรื่องของภาคประชาชน เรามีคุณจินตนาบนาเวห์ และเราก็ได้รับฟังความคิดเห็นจากสายแรงงาน สายสมัชชาคนจน และผู้แทนจากภาคประชาชนด้วย ตรงนี้ดิฉันดีใจจริง ๆ มีผู้เสนอให้ทำ พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ชุมนุมด้วย เป็นข้อเสนอจากสมัชชาคนจนที่น่าพิจารณาด้วยเหมือนกัน และอาจนำมาผนวกรวมกันอยู่ที่คุณพีรพันธุ์ได้เสนอมา

บทบาทของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นอกจากทำเรื่องการคุ้มครองสิทธิ ก็มีการส่งเสริมแนวคิดด้านสิทธิมนุษยชนและการส่งเสริมความรู้รูปแบบต่าง ๆ ซึ่งรูปแบบหนึ่งก็คือการจัดเวทีสาธารณะขึ้นในครั้งนี้

นอกเหนือจากวันนี้ เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา (5 กุมภาพันธ์ 2553) เราก็ได้ร่วมมือกับสถาบันการศึกษาความมั่นคงของ จุฬาลงกรณ์ และ ICJ (International Commission of Jurists) ที่ อาจารย์ประเวศ กล่าวถึง จัดประชุมเรื่อง พ.ร.บ.ความมั่นคง ที่เมื่อสักครู่นี้คุณประสงค์ได้พูดถึง

พ.ร.บ.ความมั่นคง พ.ร.ก.ฉุกเฉิน ประกาศคณะปฏิวัติ และร่าง พ.ร.บ.การชุมนุมสาธารณะที่เราคุยกันวันนี้ เป็นชุดของกฎหมายที่เราต้องศึกษาเปรียบเทียบ การเปรียบเทียบจะทำให้เห็นถึงมิติที่แตกต่าง รายละเอียดที่แตกต่าง และสถานการณ์ที่แตกต่าง

ในคณะกรรมการสิทธิฯ เราคงต้องดูทุกฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีเรื่องภาคใต้ เพราะรัฐบาลก็อยากจะเอา พ.ร.บ.ความมั่นคงไปใช้แทนประกาศคณะปฏิวัติหรือ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน

จากมุมมองด้านสิทธิมนุษยชน ดิฉันอยากจะกล่าวว่า ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ ซึ่งได้รับรองไปเมื่อปี 1948 (2491) ในข้อ 20(1) บุคคลทุกคนมีสิทธิมีเสรีภาพในการชุมนุมและสมาคมโดยสงบ

รัฐบาลพูดถึง พ.ร.บ.การชุมนุมในแง่สิทธิมนุษยชน ก็ต้องดูด้วยความระมัดระวัง เพราะอาจเป็นการละเมิดสิทธิได้ นอกจากนี้ยังมีกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) ออกมาเมื่อปี ค.ศ. 1966 และประเทศไทยได้เป็นภาคีแล้ว ข้อ 21 ก็บัญญัติไว้เช่นกันว่า "สิทธิในการ



ชุมนุมอย่างสงบ ย่อมได้รับการรับรอง การจำกัดการใช้สิทธินี้จะกระทำมิได้ นอกจากจะกำหนดโดยกำหนดโดยกฎหมายและเพียงเท่าที่จำเป็น"

ฉะนั้นประเด็นเหล่านี้ในด้านของสิทธิแล้ว คณะกรรมการสิทธิจะต้องให้ความสนใจ อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี ค.ศ. 1960-80 ที่มีการชุมนุมกันเยอะ เมืองไทยเราก็มีการชุมนุมด้วยเหมือนกัน ประเด็นเรื่องการละเมิดสิทธิหรือไม่ในการชุมนุมก็เป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจทั่วโลก ทำให้มีการประชุม ปรึกษาหารือในการกำหนดขอบเขต กฎเกณฑ์ ในการชุมนุมกันบ่อยครั้ง ปรากฏเป็นเอกสารข้อสรุปการประชุมชัดเจนอย่างน้อย 2 เรื่อง คือ

หลักการซิราคูซา (Siracusa) ประชุมที่อิตาลี เป็นหลักการว่าด้วยการกำหนดขอบเขต (limitation) กำหนดข้อจำกัด (restriction) ตามสิทธิตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิประชาชน ออกมาเมื่อปี ค.ศ. 1984 (พ.ศ. 2527)

ประเด็นก็คือ หลักการดังกล่าวมาเป็นการให้สิทธิในการชุมนุม แต่เมื่อชุมนุมแล้วมีปัญหา หลายๆ ประเทศเลยต้องมาตกลงกันว่า สิทธิควรจะมีการกำหนดอะไรมาน้อยแค่ไหน

หลังจากนั้นก็มีการทบทวนอีกครั้งหนึ่ง เมื่อปี ค.ศ. 1995 ฉะนั้น เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องใหม่สำหรับโลกนี้ ใครๆ ก็เจอปัญหาและกำลังจะหาคำตอบ ประเทศเราก็เช่นเดียวกัน เราจึงต้องมาช่วยกันดูให้รอบคอบ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเตรียมจัดทำข้อตกลงที่พอจะยอมรับกันได้ทุกฝ่าย

อยากจะพูดในเงื่อนไขว่า การกำหนดกรอบกติกาชัดเจน น่าจะเป็นเรื่องที่ดี ทำให้ผู้เกี่ยวข้องทราบว่าจะอะไรทำได้ อะไรทำไม่ได้ หรืออันไหนที่พอจะตกลงกันได้

บทบาทของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในฐานะองค์กรตามรัฐธรรมนูญ มีหน้าที่ตรวจสอบและรายงานการกระทำและการละเลยการกระทำ ถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ไม่เป็นไปตามพันธกรณีที่เราเป็นภาคีด้วย ก็เป็นบทบาทหน้าที่หนึ่งของกรรมการชุดนี้ที่ต้องกระทำ เราจะต้องดูแลไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิ ฉะนั้น ถ้ามีการอภิปรายบ้าง การดำเนินการของเราก็จะง่ายขึ้น ไม่ได้พูดในลักษณะเห็นแก่ตัว

แต่เราคณะกรรมการสิทธิฯ ต้องวางยุทธศาสตร์การทำงานในแง่การเฝ้าระวัง หาระบบป้องกัน พร้อมทำหน้าที่ไกล่เกลี่ย และสนับสนุนกระบวนการสร้างสันติภาพ

ถ้ากฎหมายฉบับนี้จะมีส่วนช่วยให้การทำงานนั้นเป็นไปได้ง่ายขึ้น ก็จะเป็นประโยชน์

ถ้ามีข้อตกลงในเกิดขึ้นมาได้ ดูแล้วคงต้องใช้เวลามากอีกพักใหญ่ ก็จะมีประโยชน์ เพราะ

หนึ่ง เราทำงานง่ายขึ้น

สอง ทุกฝ่ายมีความเข้าใจที่ใกล้เคียงกัน ตรงกัน ทั้งในแง่ผู้ใช้สิทธิในการชุมนุม เจ้าหน้าที่รัฐ ฝ่ายบริหารจัดการสาธารณชนทั่วไป ตลอดจนกระบวนการยุติธรรม

อีก ๆ เราก็สนับสนุนให้หาข้อตกลงกันให้ได้ แต่ยอมรับว่าคงต้องใช้เวลาและต้องฟังกันทุกฝ่าย ในฐานะหนึ่งในผู้จัด ดิฉันต้องขอขอบคุณผู้เข้าร่วมเวทีนี้ทุกท่าน ทั้งผู้ที่อยู่บนเวทีนี้และผู้ที่อยู่ด้านล่าง ที่ได้เข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็นที่มีประโยชน์มาก หวังว่าเวทีนี้คงจะช่วยสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือของสังคมทั่วประเทศ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการดูแลเรื่องสิทธิมนุษยชนของทุกฝ่ายได้อย่างชัดเจนและไม่ละเมิดสิทธิซึ่งกันและกัน

ในนามของผู้จัด ดิฉันขอปิดเวทีนโยบายสาธารณะ เรื่องการชุมนุมสาธารณะ : เสรีภาพที่ต้องการกรอบการศึกษา
ขอบคุณมากค่ะ

